novinky z radnice

mesto Trnava ■ ročník XVIII ■ číslo 8 ■ október 2007

foto: E. Ursinyová

Čas harmónie

Leto nebolo skúpe. Teploty sa šplhali k rekordným maximám a intenzívne búrky spôsobovali na mnohých miestach záplavy.
Ani na domácej politickej scéne to nepripomínalo uhorkovú sezónu. Vyostrili sa slovné zrážky vlády a novinárov, nechýbalo napätie medzi stranami, ani rozporuplné názory, napríklad na dôchodkové sporenie či iné kauzy. Nezanedbateľné veci. Vždy treba sledovať kroky tých, čo rozhodujú o spoločnej budúcnosti a nedopustiť lož na úkor pravdy či v mene presadenia vlastnej predstavy.
No formovaní sme vlastnými skúsenosťami a rozhodnutiami. K nim patrí aj schopnosť obetovať sa, alebo na druhej strane oddychovať. Zo skúseností v najbližšom okolí sa vytvára vlastné videnie sveta i spomienky. Z tých letných mi najintenzívnejšie zostal vo vedomí týždeň na Orave s rodinou. Obklopený vrchmi pripomínajúcimi úctu i túžbu po výške, ktorá vracia pokoru z pochopenia vlastnej malosti.
Horúčavu slnka zmierňoval tieň lesa a iba kde-tu prebleskli pomedzi stromy teplé lúče. Ihličie pod nohami tlmilo kroky a ticho v chráme prírody rušili iba otázky a výzvy môjho syna. Každou sa ma pokúšal vtiahnuť do hry, ktorá sa nikdy a nikde nekončí. Šišky v jeho rukách sa stávali raz ceruzkou na kreslenie, inokedy materiálom na stavanie a najčastejšie hľadali terč pre určený cieľ. K tomu schopnosť nájsť každú kaluž, mokré ruky i tenisky z potôčikov a nevinný úsmev pre zmiernenie možného hnevu.
Bez náhlenia určoval tempo on.
Čas vymedzoval hlad a dĺžka spätnej trasy, keď sa slnko skláňalo k obzoru. Nie vždy možno utiecť pred rytmom civilizácie tak, ako mi to bolo dopriate počas spomínaných dní. Na rozdiel od detí podliehame tlaku povinností, ktoré sú však často v rozpore s našou fyzickou a duševnou dispozíciou. V lepšom prípade nás zastavujú deti či ľudia v jeseni života, ktorí impulzívne porozumeli inému časovému toku. Nevymedzujú im ho krátkodobé ciele, digitálky či mobily. Ide o nemerateľný čas, pretože plynie a preteká vnútrom. Neoddeľuje sekundu od sekundy, ale je možnosťou porozumieť sebe v symbióze s inými. Vždy, keď sa na chvíľu dostaneme do jeho vôd, zacítime harmóniu so svetom.
Sú to chvíle, v ktorých sa nás dotýka ľudské šťastie vo svojej bezprostrednej podobe. V okamihoch bezstarostnosti o materiálne záležitosti, vo vnútornej spriaznenosti, pri úsmeve na tvárach detí, rodičov či najbližších. Teplo pri duši šíriace sa do celého tela pripomína čosi z podvedomej túžby existencie. Skúsenosť, ktorá sa nedá naaranžovať ani kúpiť.
Je ovocím otvorenosti bez strachu o seba samého a lásky bez vypočítavosti. Takéto ovocie neprekrúti žiadna strana, správa v médiách a nezoberie nám ho ani vymedzený čas. Je ovocím, ktoré je kryté životom.

Pavol TOMAŠOVIČ

Zo zasadnutia mestského zastupiteľstva

Medzi najdôležitejšie body piateho riadneho zasadnutia mestského zastupiteľstva patrilo 4. septembra založenie združenia Automobilový klaster – Západné Slovensko spoločne s Trnavským samosprávnym krajom. Jeho zámerom je vytvorenie vhodného podnikateľského prostredia medzi podnikmi automobilového priemyslu, školami, univerzitami a výskumnými ústavmi v spolupráci s miestnou a regionálnou samosprávou.

Poslanci Mestského zastupiteľstva mesta Trnava prerokovali dovedna 16 bodov programu. Boli medzi nimi návrhy všeobecne záväzného nariadenia (VZN) na zmenu a doplnenie VZN č. 256 o spôsobe opravného prostriedku proti rozhodnutiu riaditeľa základnej umeleckej školy a riaditeľa školského zariadenia, doplňujúceho VZN o zmluvných prevodoch vlastníctva majetku mesta a návrh VZN o ochrane pred hlukom na území mesta.

Prerokované bolo aj zadanie urbanistickej štúdie investičnej bytovej výstavby (IBV) na Peknom poli, zmena časti urbanistickej štúdie IBV na Kozáckej ulici, majetkové záležitosti, návrh na výnimky z nakladania s bytmi vo vlastníctve mesta a predaj bytov. Ďalším bodom bolo schvaľovanie návrhov na poskytnutie finančných grantov z rozpočtu mesta. Poslanci vzali na vedomie aj vyhodnotenie opatrení prijatých v súvislosti s optimalizáciou v oblasti základného školstva a ich ekonomický dopad od septembra 2006 do júna tohto roku, plán kontrolnej činnosti Útvaru hlavného kontrolóra mesta Trnava do konca februára 2008, správu o činnosti mestskej polície, štatistický prehľad kriminality, verejného poriadku a dopravnej nehodovosti a i.

Schválená bola dohoda o založení partnerských vzťahov medzi mestami Trnava a Novo Mesto v Slovinskej republike, spolufinancovanie projektu ADHOC a vyhlásenie roku 2008 za Rok mesta Trnava. *-redakcia-*

Budúci rok je náš – Rok mesta Trnava

Mestské zastupiteľstvo mesta Trnava vyhlásilo 4. septembra na svojom 5. riadnom zasadnutí rok 2008, v ktorom oslávime 770. výročie udelenia kráľovských výsad nášmu mestu, za Rok mesta Trnava.

Pod týmto názvom budú zastrešené všetky kultúrne podujatia venované významnému výročiu. V kontexte dlhoročných aktivít so snahou nadviazať na bohatú históriu Trnavy chce samospráva rozšíriť na budúci rok kultúrnu a spoločenskú ponuku pre Trnavčanov i návštevníkov mesta. V súvislosti s rekonštrukciou kina Hviezda a prírodného amfiteátra môžu pribudnúť do kultúrneho spektra aj celkom nové podujatia a niektoré z tých, ktoré už majú v Trnave svoju tradíciu, budú inovované s využitím možností, ktoré obnovené priestory poskytujú.

Kultúrny a spoločenský program Roku mesta Trnava rozšíri mestský úrad prostredníctvom informačných materiálov priamo do domácností. Súčasťou tohto materiálu bude anketový lístok pre občanov, ktorí budú môcť odpovedať na otázky týkajúce sa samosprávy a jej ďalšieho smerovania. Z anketových lístkov budú počas jedného zo spoločenských podujatí vyžrebovaní siedmi výhercovia vecných cien.

Vyhlásením roku 2008 za Rok mesta Trnava chce samospráva nielen osláviť svoje významné jubileum, ale aj zvýšiť účasť občanov na veciach verejných a zaangažovať ich do vytvárania podoby spoločenského a kultúrneho života v meste. Rok mesta Trnava je preto zároveň výzvou pre mestský úrad a jeho pracovníkov na ďalšie zlepšovanie kvality komunikácie s občanmi i riešenia ich problémov. *-redakcia-*

Trnava vstúpila do finále príprav projektu

s názvom Trnava na križovatke ciest, s ktorým sa chce zapojiť do súťaže o titul Európske hlavné mesto kultúry 2013

Výzvu do súťaže pre slovenské mestá, z ktorých jedno sa stane v roku 2013 nositeľom titulu Európske hlavné mesto kultúry, zverejnilo Ministerstvo kultúry SR koncom januára. Termín odovzdania projektov do prvého kola súťaže bol určený na november.

Trnava zareagovala na túto výzvu, a po rokovaniach s predstaviteľmi Trnavského samosprávneho kraja, zástupcami niektorých partnerských zahraničných miest, kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií, občianskych združení i s jednotlivcami, sa začala vytvárať predstava programu, s ktorým sa mesto bude uchádzať o postup do užšieho výberu miest, spomedzi ktorých bude napokon vybraný víťaz.

Textová časť projektu bola uzavretá koncom septembra. Jeho názov a zároveň kľúčová idea vyjadruje nielen zemepisné postavenie Trnavy ako prirodzenej historickej križovatky ciest spájajúcich Európu, ale aj ako križovatky ciest myslenia, inšpirácie, tvorby, vzdelania, kultúry, športu, vedy a mnohých ďalších impulzov, ktoré sa od nepamäti v meste zbiehajú, križujú i rozvetvujú. Projekt sa opiera o trvalé hodnoty a tradície, rozvíja ich, no najmä prináša nové podnety a inšpirácie, ktoré vzišli z množstva stretnutí a náčrtov rôznych možností tvorivej spolupráce. Tak vznikol koncepčný materiál s ambíciou vytvoriť v Trnave trvalý otvorený priestor pre občiansku a kultúrnu spoločnosť, ktorá potvrdí významné postavenie mesta aj v celom európskom priestore. Opiera sa pri tom nielen o bohatú históriu, ale aj technické a ekonomické zázemie, a predovšetkým o potenciál mladých ľudí z celého trnavského regiónu. *-redakcia-*

V skratke

Samospráva mesta nemôže chrániť občanov pred hlukom

Mestské zastupiteľstvo mesta Trnava na svojom 5. riadnom zasadnutí 4. septembra neschválilo návrh všeobecne záväzného nariadenia (VZN) na ochranu pred hlukom na území mesta. Dôvodom je fakt, že súčasná právna úprava zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra tohto roku, nedáva obciam také kompetencie, aké poskytoval zákon o verejnom zdravotníctve.

Poslanci Mestského zastupiteľstva mesta Trnava zrušili už v apríli na základe protestu prokurátora proti Všeobecne záväznému nariadeniu mesta Trnava č. 261 o pravidlách času predaja a prevádzky služieb na území mesta tie články VZN, v ktorých sa hovorí, že prevádzkovatelia prevádzkarní spojených s verejnou hudobnou produkciou sú povinní ohlásiť mestu prevádzkovú dobu a doložiť odbornú hlukovú štúdiu.

Tak boli zo VZN vypustené ustanovenia, ktoré umožňovali predchádzať nadmernému hluku na území mesta Trnava. Túto problematiku chcelo mesto pôvodne riešiť prostredníctvom nového samostatného VZN, od 1. septembra však už nemá možnosť priamo chrániť občanov pred nadmerným hlukom.

Tento rok pribudne v Trnave približne sto miest na parkovanie

Osemnásť nových parkovacích miest a nové stojisko na kontajnery vybudovalo mesto v septembri na Zelenečskej ulici. Investícia na tento účel bola približne 1 milión 400 tisíc korún. Do konca októbra bude na tejto ulici ukončený aj nový cyklistický

chodník v úseku od kruhovej križovatky pri obchodnom centre až po kruhovú križovatku s ulicami Mikovínyho a generála Goliana. Predpokladané náklady na jeho výstavbu sú 4 milióny 800 tisíc korún.
Do konca októbra bude na Ulici Gejzu Dusíka vybudovaných 19 parkovacích miest, ktoré nahradia doterajšie provizórium využívané občanmi na parkovanie pred obytným domom. Investícia na tento účel bude 850 tisíc korún.
V meste Trnava pribudne tento rok dovedna približne sto parkovacích miest. Magistrát rieši problémy na socialistických sídliskách, ktoré boli z hľadiska parkovania projektovo poddimenzované, a každoročne vyčleňuje na tento účel v rozpočte 5 – 6 miliónov korún.
Pokračujú aj rekonštrukcie ciest, križovatka ulíc Spartakovská, Hlboká, Kollárova a Sladovnícka dostala koncom júla nový betónový povrch, ktorý by mal v porovnaní s asfaltom lepšie odolávať zvýšenej záťaži najmä v horúcich letných dňoch. Investícia mesta na tento účel bola približne pol milióna korún.

Na Coburgovej sa začala výstavba sociálnych nájomných bytov

Mesto Trnava uspelo so svojím projektom nájomných bytov pre sociálne slabších na Coburgovej ulici a získalo na tento účel 28 miliónov korún zo Štátneho fondu rozvoja bývania Ministerstva výstavby SR. Výstavba domu s 24 bytovými jednotkami sa už začala, ukončená bude na budúci rok. Podmienky pre uchádzačov o byty určuje Štátny fond rozvoja bývania, stanovená bude minimálna i maximálna výška ich príjmu, čím sa automaticky zamedzí možnosti ubytovania neprispôsobivých občanov – potenciálnych neplatičov.

Stephaneum už nebude chátrať

Začala sa obnova vzácnej kultúrnej pamiatky – barokového Seminára sv. Štefana z roku 1724, ktorý je súčasťou na Slovensku ojedinelého komplexu historických univerzitných budov v Trnave. V období socializmu slúžil tento objekt ako detský domov a uskutočnili sa v ňom nevhodné stavebné úpravy, ktoré iba urýchlili jeho chátranie. Súčasťou prác bude odstránenie betónových podláh, vyčistenie násypov sutiny nad klenbami, vybúranie sekundárnych nenosných priečok a reštaurovanie fasád na uliciach Halenárska a Mikuláša Schneidera Trnavského. Investorom prác je Rímskokatolícka cirkev, Bratislavsko-trnavská arcidiecéza.

Vstupné priestory DK Tirnavia budú vynovené

Prestavba vstupu sa uskutočňuje v Dome kultúry na Trojičnom námestí. Zámerom investora – ŽOS Trnava, a.s., je najmä fasádna úprava predajných priestorov. Búracie práce majú podľa stavebného povolenia pozostávať z odstránenia jestvujúcich deliacich stien, odstránenia nášľapných vrstiev podláh, vybúrania vonkajšieho schodiska v severozápadnej časti objektu a časti vonkajšieho schodiska, kde má byť vybudovaná rampa osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu. Na uzavretie nových predajných priestorov budú použité zasklené hliníkové steny. Nové podlahy v predajných priestoroch budú z keramickej dlažby. Na uzatvorenie vstupných priestorov budú osadené padacie mreže.

Pamätná tabuľa Augustínovi Raškovi

Na budove Gymnázia Jána Hollého bola 15. septembra v rámci Trnavských dní odhalená pamätná tabuľa Mons. Augustínovi Raškovi (1898 – 1953), ktorý bol riaditeľom Biskupského gymnázia sídliaceho v rokoch 1938 – 1945 v tejto budove. Augustín Raška tu vyučoval filozofiu, slovenský jazyk a literatúru, jeho študenti na neho dodnes s úctou spomínajú. Pôsobil vo viacerých funkciách, medziiným aj ako komisár základných a stredných škôl a dočasný správca Spolku sv. Vojtecha. Po nástupe komunistickej moci bol v roku 1951 uväznený, a po väzenských útrapách zomrel v roku 1953 v brnianskej väzenskej nemocnici.

Pamätná tabuľa básnikovi Jánovi Ondrušovi

Na Pekárskej ulici v Trnave bola 22. septembra odhalená pamätná doska básnikovi Jánovi Ondrušovi (1932 – 2000). Ján Ondruš tvoril jadro básnickej Trnavskej skupiny spolu s Ľubomírom Feldekom, Jánom Stachom a Jozefom Mihalkovičom. Časť života prežil v Trnave, kde začal chodiť aj do školy. Napriek dlhotrvajúcim veľkým zdravotným problémom zanechal za sebou významné básnické dielo – napríklad zbierky Šialený mesiac, Posunok s kvetom, V stave žlče, Kľak, Mužské korenie, Vajíčko, Ovca vo vlčej koži, atď. Dvakrát bol nominovaný na Nobelovu cenu za literatúru.

Expozícia tvorby Williama Schiffera bude v Oláhovom seminári

Vernisáž stálej expozície tvorby nedávno zosnulého trnavského rodáka, svetoznámeho medailéra a sochára Williama Schiffera, sa uskutoční 26. októbra v Oláhovom seminári. Majster Schiffer daroval už v roku 1997 časť svojej zbierky Západoslovenskému múzeu v Trnave. Múzeum časť týchto predmetov vystavilo v expozícii, ktorá bola umiestnená v kaplnke trnavskej radnice. Jej priestor však neumožňoval prezentáciu celej zbierky. Súčasťou novej expozície budú aj ďalšie diela Williama Schiffera, ktoré jeho dedičia plánujú darovať Trnavskému samosprávnemu kraju ako zriaďovateľovi múzea a iniciátorovi vzniku stálej expozície majstrovej tvorby.

Udelené boli ocenenia Trnavského samosprávneho kraja

Zastupiteľstvo Trnavského samosprávneho 5. septembra v Divadle Jána Palárika po prvý raz udeľovalo ocenenia jednotlivcom a kolektívom za vynikajúce tvorivé výkony, významné výsledky vedeckej, technickej, umeleckej, športovej, publicistickej, verejnoprospešnej činnosti.
Čestné občianstvo TTSK bolo udelené rodákovi z Boleráza Petrovi Danišovičovi, ktorý stál pri zrode najvýznamnejších vodných diel na Slovensku, rodákovi z Košolnej – keramikárovi Ignácovi Bizmayerovi, a in memoriam trnavskému rodákovi, sochárovi a medailérovi Williamovi Schifferovi. Cenu Trnavského samosprávneho kraja dostali fytogenetik Štefan Szamák z Galanty, dirigent seredského spevokolu Zvon Viliam Karmažin, galantský Spevokol Zoltána Kodálya, trnavský robotnícky spevokol Bradlan a Miestny odbor Matice slovenskej v Dunajskej Strede.

Prváčikov je zase o trochu menej

Do prvého ročníka základných škôl v Trnave nastúpilo v septembri dovedna 542 prváčikov. Ako vyplýva z porovnania jednotlivých školských rokov od roku 2002, je to takmer rovnaký počet ako v roku 2004, ale až o 63 detí menej ako v roku 2003 a o 43 detí menej ako v minulom školskom roku.

Nový občasník Trnavské literárne listy

V septembri vyšlo prvé číslo občasníka Trnavské literárne listy. Vydavateľom je Hnutie kresťanských pedagógov Slovenska, ktoré už päť rokov vydáva knihy a publikácie nielen v rámci trnavského regiónu, Slovenska, ale aj zahraničia. Zároveň organizuje prezentácie kníh ich vydavateľstva, trnavských autorov alebo autorov, ktorých spája s Trnavou miesto narodenie, pôsobenia alebo jednoducho láska k nášmu mestu. Autorkou projektu a zostavovateľkou je Eva Drobná.
Trnavská spisovateľka Eva Kopúnková v úvode okrem iného napísala, že hnutie cíti povinnosť zviditeľniť trnavských autorov, propagovať talenty predstavovaním ich tvorby, a to nielen dospelých, ale aj mládež a deti. Pre nich bude slúžiť rubrika Odkazy.
V septembri vyšli Trnavské literárne listy aj s podporou mesta Trnava a mapujú literárne a kultúrne dianie nášho mesta. Koncom roka vyjde ďalšie číslo so zameraním na Trnavský samosprávny kraj a s ich finančnou podporou.

-eu, mk-

Mestská televízia oslavuje okrúhle výročie

Mestská televízia Trnava oslavuje na jeseň tohto roka desiate narodeniny. Je to čas nielen na retrospektívnu analýzu, ale aj na vytýčenie nových vízií. Podrobnejšie informácie nám poskytli šéfredaktorka MTT Martina Šimonová a riaditeľ MTT Peter Chmela.

■ *Čo sa zmenilo v mestskej televízii v uplynulom desaťročí?*
Predovšetkým sme stále zlepšovali technické zázemie televízie a spestrovali jej programovú štruktúru. Pribudli nové digitálne kamery, nové strižne. Vďaka tomu sme mohli začať vyrábať aj krátke dokumenty z kultúrnych akcií. Každý rok pridávame do našej programovej ponuky jednu – dve nové relácie, v poslednom období sú to napríklad Mototip, Šanca na zmenu a Štýl a bývanie. V posledných dvoch rokoch sme zdvojnásobili aj počet správ. Diváci môžu sledovať nové pondelkové a štvrtkové Trnavské magazíny, ktoré reprízujeme.

■ *Čo prinášate v Trnavskom magazíne?*
Sú to správy zo samosprávy, kultúry i športu. Mapujeme problematiku školstva, dopravy, zelene, odpadov, atď. Nechýbame na vernisážach v galériách, monitorujeme výstavy obrazov, fotografií, sôch. V knižnici sledujeme besedy so spisovateľmi, prezentácie nových kníh a, samozrejme, snímame aj všetky hudobné a divadelné programy. V športovom spravodajstve sa objavujú pravidelne zápasy futbalovej i hokejovej ligy. A po trnavskom magazíne sú zaradené ešte správy z okolitých dedín, ktoré sú súčasťou Regionálneho magazínu.

■ *Aké je zloženie televízneho štábu?*
Žiaľ, pravidelne sa musíme vyrovnávať so zmenami pracovníkov, ktorí sa starajú o tvorbu – hlavne spravodajských relácií. Viacerí redaktori a čiastočne aj kameramani sú študentmi vysokých škôl. Naši spolupracovníci prichádzajú priamo z ulice a zaučiť ich do takej podoby, aby boli samostatnými jednotkami, je dlhodobý proces. Keď sa vypracujú, skončia školu, samozrejme, hľadajú si prácu, ktorá ich finančne uspokojí. Tí iniciatívnejší odchádzajú do celoplošných televízií.

■ *Ponúka televízia okrem správ už aj iné informačné relácie?*
Ako informačný alebo viac – menej publicistický blok pribudla Križovatka, v ktorej mestská i štátna polícia a záchranné zložky – zdravotníci a hasiči, oboznamujú obyvateľov so svojou prácou. V programovej štruktúre nájdu diváci aj reláciu Bezbúdovci o psíkoch v trnavskom útulku. A napokon – k informáciám môžeme zaradiť aj tzv. bežiacu lištu, kde sa striedajú krátke aktuálne správy a vysielanie obohacuje aj teletext MTT.

■ *Niektorí diváci lokálnu televíziu porovnávajú s veľkými médiami a vyčítajú miestnym televíziám malú programovú skladbu...*
Dnešný divák chce vidieť stále nové programy, no nie vždy sa to z finančných a časových dôvodov dá zrealizovať. Niektoré relácie si meníme s inými lokálnymi televíziami, takže za minimálne náklady dostávame nový program. V auguste takto pribudol na obrazovky hudobno-zábavný program Akcent live. Minulý rok sme začali pracovať na projekte cezhraničnej spolupráce Interreg III.A pod názvom Správy od susedov. Je to desaťminútový blok informácií, ktorý vzniká v spolupráci s Rakúskom – regiónom Burgenland. V budúcnosti sa počíta s vymieňaním správ aj s Maďarskom a Českou republikou.

■ *Máte ambíciu približovať sa veľkým médiám?*
Do určitej miery áno, ale chceme si zachovať etiku. Naším poslaním nie je vyrábať bulvár, ktorý, bohužiaľ, mnoho divákov vyhľadáva. Poslanie lokálnej televízie je informovať a vzdelávať, nie zabávať. Naša ambícia je preto informovať diváka o dianí v obci a regióne včas a vecne.

-redakcia-

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

1. 10. 1857 ► Prípravný výbor Spolku sv. Vojtecha prijal na svojom zasadnutí návrh stanov Andreja Radlinského a podal prosbopis o povolenie SSV (150. výročie).

3. 10. 1762 ► V Slanici na Orave sa narodil Anton BERNOLÁK, jazykovedec a uzákoniteľ prvého spisovného slovenského jazyka, ktorý po štúdiách na seminári pôsobil ako tajomník arcibiskupskej kancelárie v Trnave, kde spoluzaložil aj Slovenské učené tovarišstvo (245. výročie).

4. 10. 1727 ► V Slanici sa narodil pedagóg, prírodovedec, teológ a filozof Ondrej BERNOLÁK, profesor Trnavskej univerzity a dekan jej filozofickej fakulty (280. výročie).

4. 10. 2002 ► V Trnave umrel diakon Efrém Ján HOBLÍK, člen františkánskej rehole, organista a dirigent spevokolu, ktorému Mesto Trnava udelilo roku 2006 Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta in memoriam (5. výročie).

5. 10. 1937 ► v Žiline sa narodil muzikológ, dirigent, pedagóg, diplomat a publicista Ján SZELEPCSÉNYI, bývalý rektor UCM v Trnave (70. narodeniny).

6. 10. 1957 ► V Trnave umrel verejný činiteľ Andrej KUBAL, poslanec NZ, člen mestského zastupiteľstva a redaktor novín Trnavský kraj (50. výročie).

7. 10. 1937 ► V Trnave sa narodila učiteľka a publicistka Eva KOPÚNKOVÁ, autorka kníh pre deti (70. narodeniny).

10. 10. 1872 ► Kvôli plánovanému prechodu na parný pohon bola zastavená prevádzka na konskej železnici medzi Bratislavou a Trnavou (135. výročie).

10. 10. 1937 ► Počas celoslovenských osláv Antona BERNOLÁKA v Trnave sa uskutočnilo slávnostné odhalenie jeho pomníka, ktorého autorom bol Ján Koniarek (70. výročie).

12. 10. 1907 ► Na Dobrej Vode sa narodil spisovateľ, prekladateľ a pedagóg Ernest MIKLOVIČ, ktorý pôsobil v Trnave ako riaditeľ dievčenskej meštianskej školy (100. výročie).

14. 10. 1927 ► V Trnave sa narodil historik, archivár a odborný publicista Jozef WATZKA (80. výročie).

17. 10. 1902 ► V Trnave sa narodil básnik a publicista Dominik Ján VALKO, ktorý pôsobil ako františkánsky misionár v Argentíne, kde aj zomrel (105. výročie).

20. 10. 1997 ► V Trnave sa uskutočnilo slávnostné otvorenie Univerzity sv. Cyrila a Metoda (10. výročie).

21. 10. 1737 ► Narodil sa český lekár a pedagóg Václav TRNKA, profesor Trnavskej univerzity a dekan jej lekárskej fakulty (270. výročie).

21. 10. 1837 ► V Senici sa narodil pedagóg a autor učebníc Jozef ZELLIGER, ktorý pôsobil ako riaditeľ Učiteľského ústavu v Trnave, kde aj umrel (170. výročie).

22. 10. 1952 ► V Zelenči sa narodil viacnásobný majster Slovenska i bývalého Česko-Slovenska v karate, tréner, odborník pre jadrovú energetiku a politik Tibor MIKUŠ, predseda Trnavského samosprávneho kraja a poslanec NR SR (55. narodeniny).

24. 10. 1797 ► Vo Veselom sa narodil národno-kultúrny dejateľ, pedagóg a biskup Štefan MOYZES, prvý predseda Matice slovenskej a podporovateľ slovenských škôl, ktorý študoval v Trnave, kde jeho pamiatku pripomína pamätná tabuľa na Hollého ulici (210. výročie).

27. 10. 1572 ► Trnavský mešťan a obchodník SEBASTIÁN získal zemiansky titul s predikátom de Tekelháza a stal sa zakladateľom známeho šľachtického rodu Tököli (435. výročie).

28. 10. 1932 ► V Mojtíne sa narodil historik, pedagóg, politik a diplomat Matúš KUČERA, profesor na UCM v Trnave (75. narodeniny).

31. 10. 1927 ► V Šali umrel stavebný inžinier a technik Ján FEKETEHÁZY, projektant prvého otáčavého mostu v bývalom Uhorsku, ktorý študoval na gymnáziu v Trnave (80. výročie).

P.R.

Čo sa skrýva pod názvom Kamenný mlyn?

Vzácna stredoveká pamiatka na chránenom prírodnom území v rekreačnej mestskej zóne, ktorá neúprosne chátra a pomaly sa stráca pod narastajúcou haldou odpadu...

Cyklus o trnavských pamätihodnostiach, III. časť

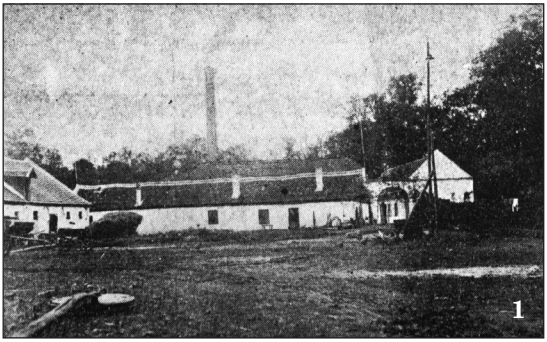
1

Názov Kamenný mlyn je určite známy všetkým Trnavčanom. Dnes sa vzťahuje ku konkrétnej lokalite nášho mesta – prímestskej rekreačnej zóne ležiacej západne od centra Trnavy, rozprestierajúcej sa okolo riečky Parná v časti jej povodia, kde je vybudovaná aj sústava Trnavských rybníkov. Dá sa vytušiť, že pôvod názvu pochádza od konkrétnej stavby, ktorá však už natoľko známa nie je. Tou stavbou bol vodný mlyn, využívajúci práve energiu vody z Parnej. Z technického hľadiska išlo o mlyn so spodným náhonom mlynských kolies. Tie mal s určitosťou už od začiatku minimálne dve, o čom svedčia veľké kruhové otvory vo fasáde, cez ktoré prechádzala os kolies. Názov „kamenný“ dostal mlyn podľa použitia kameňa ako stavebného materiálu, čo bolo v Trnave, typickej tehlovou historickou zástavbou, výnimočné. Kamenné murivo siahalo až nad parapety spodného radu okien.

Dejiny mlyna siahajú veľmi hlboko. Vybudovaný bol ešte v stredoveku, najneskôr v priebehu 15. storočia, mestom Trnava. Svojím významom z hľadiska fungovania organizmu mesta patril medzi strategické objekty. Aj preto mala stála hrozba tureckej agresie po roku 1526 vplyv aj na objekt mlyna. Mesto si uvedomovalo potrebu zabezpečenia jeho obrany, lebo nebol chránený múrmi mestského opevnenia a mohol sa stať ľahkou korisťou nepriateľa. Preto podľa archívnych záznamov vybudovalo v roku 1543 akési opevnenie mlyna s lešením, na ktorom stáli delá. No aj napriek tomu zakrátko mesto postavilo svoj ďalší vodný mlyn, tentoraz už vo vnútri mesta, priamo pod ochranou mestských hradieb na Hornopotočnej ulici (dnes je pripomienkou na neho budova, v ktorej je železiarstvo).

V priebehu storočí bol Kamenný mlyn, tak ako aj iné starobylé stavby, viackrát prestavovaný. Postupne tak vznikol areál pozostávajúci z viacerých budov. Aj vlastný stredoveký výrobný objekt s mlynicou bol v renesancii upravovaný a ukončený vysokou sedlovou strechou s tehlovými murovanými štítmi. Stavba obdĺžnikového pôdorysu bola orientovaná v smere sever – juh, dlhšou stranou pozdĺž mlynského kanála, ktorý mlyn obtekal zo západu. Terén pri kanále bol natoľko svahovitý, že objekt mal síce zo strany kanála dve nadzemné podlažia, ale zo strany dvora bolo spodné z nich pod terénom.

Pravdepodobne ešte v renesancii vznikli aj ďalšie dve krídla – severné a východné. Obidve boli prízemné a navzájom boli prepojené múrom, v ktorom bol vstup do areálu. Vstupný otvor s bránou, dostatočne širokou pre vjazd povozov, bol lemovaný kamenným portálom s polkruhovým ukončením. Klenák vo vrchole portálu bol označený trnavským mestským erbom, tak ako to bývalo obvyklé u budov patriacich do majetku mesta. Pod východným krídlom boli pivničné priestory.

V roku 1874 mlyn od mesta odkúpil Rudolf Gažo, ktorý dokonca v susedstve pôvodného areálu (v mieste dnešného hotela Koliba) hospodárstvo ďalej rozšíril. Gažovci sa snažili svoj podnik aj modernizovať, preto v roku 1908 vybudovali v mlynskom kanále komoru s vodnou turbínou.

2

Kamenný mlyn síce nakoniec prekonal všetky nástrahy vojenských ťažení v priebehu celých storočí (obr. 1), ale osudnou sa mu stala nová mierová doba, ktorá nepriala drobnej výrobe a likvidovala súkromné podnikanie. Krátko po 2. svetovej vojne, po znárodnení, Kamenný (Gažov) mlyn prestal slúžiť svojmu účelu a čoskoro sa z jeho pôvodnej budovy stala ruina.

Posledná etapa jeho výraznej skazy nastala v 80-tych rokoch 20. storočia. Dovtedy ešte existoval aj vysoký južný štít trojuholníkového tvaru, strechy pôvodného výrobného objektu. Dnes sú z neho len zvyšky rozsypanej sutiny pod južným obvodovým múrom. Na svojom pôvodnom mieste dokonca vtedy ešte stál aj vzácny kamenný portál brány do areálu s trnavským erbom a neďaleko od neho bolo vidno murovaný prístrešok vstupu na schodisko do pivnice, ležiacej pod vtedy už zbúraným východným krídlom. Dnes tento vstup už neexistuje a otázne je, či bol zrušený len vstup, alebo boli zničené aj pivničné priestory.

Do dnešnej doby sa teda z celého areálu veľa nezachovalo. Jedinou ucelenou a funkčnou stavbou je severné krídlo, ktoré ale bolo tiež veľmi výrazne prestavané. Dnes je v ňom pohostinské zariadenie kruhového amfiteátra. Z ostatných objektov sa nad terénom zachoval len južný a západný obvodový múr pôvodnej výrobnej budovy v úrovni oboch podlaží. Architektonicky zaujímavejší z nich je západný múr, ktorý bol priamo obtekaný mlynským kanálom. Ten má spodnú časť vybudovanú z kamenných pieskovcových kvádrov. Najcennejšími a najzaujímavejšími architektonickými prvkami celej stavby sú tri neskorogotické okná 1. podlažia, so skosenými hranami kamenných šambrán – typickým detailom tohto slohu (obr. 2). Ak si uvedomíme, že spodné podlažie je zo strany kanála nadzemné, ale z dvorovej strany sa nachádza celé pod terénom, je tu dosť veľký predpoklad zachovania celého stredovekého podlažia, jeho ostatných múrov a pravdepodobne aj prvkov a detailov pod zemou. To ešte viac zvyšuje pamiatkový význam tejto stredovekej lokality.

Pomerne dobre sa zachoval pozdĺž fasády a za mlynom aj mlynský kanál, vrátane pozostatkov muriva jeho druhého brehu. Kanál s dosť veľkou hĺbkou sa však v poslednom období záhadne z roka na rok „zabára“ do haldy odpadkov, ktoré sú premiešané a zamaskované s lístím. Nevedno, kto to robí a čo tým sleduje, jedno je ale isté, že nejde o dielo „matky prírody“, ale človeka. Je to o to viac zarážajúce, že sa tak deje vo významnom chránenom prírodnom území.

Pôvodne zohrávala lokalita mesta, situovaná v starom listnatom háji s mestským mlynom a rybníkmi (najstarší z nich napájal mlynský kanál) významnú hospodársku úlohu. To sa po zániku mlyna značne zmenilo a dnes je najvýznamnejšou oddychovou a rekreačnou zónou celej Trnavy. Neznáma a nedocenená však zostáva jej pamiatková hodnota a perspektíva. Zatiaľ bol bývalý vodný mlyn zaradený aspoň do zoznamu pamätihodností mesta Trnava a ako taký by mal zostať zachovaný. To si ale vyžaduje jeho ochranu, alebo vzhľadom k súčasnému stavu skôr záchranu, a nie jeho zavážanie odpadkami. Kvalitná konzervácia ruín a prezentácia jeho historicko-architektonických hodnôt zodpovedajúcim spôsobom, ktorý by najlepšie určili výsledky pamiatkového výskumu, by totiž mohla rekreačnú zónu veľmi výrazne zatraktívniť. Aj z dôvodu, že celá lokalita Kamenného mlyna vďačí za svoje meno práve tejto ruine, je namieste postarať sa o to, aby do budúcnosti nezostal len názov, ale aj materiálny doklad o stavbe, ktorá bola jeho pôvodcom.

Ing. Milan KAZIMÍR, foto: archív (Autor je pracovník Krajského pamiatkového úradu)

Marianum bude slúžiť kultúrnej verejnosti

Už ani nie o celý mesiac pribudne v Trnave nový koncertný priestor. Nie, nebuďte v rozpakoch, nepostavilo sa nič nové, čo ste nepostrehli. Okolo tejto koncertnej sály ste možno prešli stokrát, čo sa týka gymnazistov zo „starého" gymnázia na Hollého ulici a tiež ich profesorov, možno aj tisíckrát. Nová koncertná sála je totiž v susedstve ich alma mater – medzi ňou a arcibiskupským palácom, a vstup do nej je trochu nenápadný. Ten priestor sa volá Marianum a od konca októbra bude slúžiť verejnosti. Je to dar arcibiskupa Jána Sokola mestu Trnava a Trnavčanom.

Arcibiskup sa ho rozhodol venovať Trnavčanom pri príležitosti tridsiateho výročia vyhlásenia arcidiecézy a sedemdesiateho výročia vyhlásenia samostatnej cirkevnej provincie. „Cirkevní hodnostári aj v minulosti robili takéto ústretové kroky pri významných udalostiach a výročiach. Toto bude prvé okrúhle výročie, ktoré možno sláviť už v demokracii, doteraz to nebolo za minulého režimu možné," uviedol člen ekonomickej rady Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy Peter Kučera. Marianum je excelentný koncertný priestor, ktorý má podľa odborníkov jednu z najlepších akustických vlastností v celom meste.

Kto chodil okolo Mariana, vie, v akom stave bolo donedávna. Cirkev na jeho obnovu vynaložila niekoľko miliónov korún a niekoľko mesiacov intenzívnych stavebných prác, aby sa mohlo zaskvieť v takej kráse, ako ho naši predkovia postavili. Marianum bolo súčasťou budov bývalej Trnavskej univerzity a jeho názov bol Mariánsky seminár. Založil ho v roku 1667 arcibiskup Juraj Szelepcsényi-Pohronec. Zo začiatku nemal takú podobu, ako ju poznáme dnes, keď ho mnohí ani neodlíšia od susediacich budov, pretože majú rovnakú fasádu. Marianum je to, čo má veľké presklené okná a nad úzkym vstupom sochu Panny Márie. Veľkú sálu, o ktorej je teraz reč, získalo až prestavbou na začiatku 20. storočia, pred takmer sto rokmi. Odvtedy sa doň dalo vchádzať chodbami aj z arcibiskupského paláca, aj z budovy gymnázia. Slúžilo ako prednášková i koncertná sála, skladateľ Mikuláš Schneider Trnavský v nej premiérovo uvádzal viaceré svoje diela. Potom, keď sa do terajšieho paláca arcibiskupa nasťahovali vojaci, medzi Marianum a gymnázium postavili priečku a príslušníci armády vo voľných chvíľach veľkú sálu používali ako telocvičňu. Koše na basketbalové lopty boli v stenách, ozdobených štukami, natlčené ešte donedávna.

Marianum bude mať odteraz podľa zámerov arcibiskupstva mnohoraké využitie. Počíta sa napríklad s intenzívnou spoluprácou s Trnavskou univerzitou, ktorá aj napriek relatívne vysokému počtu svojich budov nemá sálu s dostatočnou kapacitou. Ako prvé chce univerzita osláviť 15. výročie svojho založenia. Ráta sa tiež so spoluprácou s radnicou, konaním koncertných vystúpení. A keďže treba ísť s dobou, aj sála Mariana dostala pri rekonštrukcii do podlahy počítačovú sieť, a je tak použiteľná na konferencie a pracovné či spoločenské stretnutia.

Veľká sála sa v budove nachádza na poschodí, treba do nej vyjsť po ešte pôvodných schodoch. V prízemí pod ňou, priamo pri vstupe, vznikli dva menšie priestory. Jeden bude podľa Petra Kučeru malým výstavným priestorom a úvodná výstava v ňom bude venovaná práve výročiam arcidiecézy. V druhej otvoria kaviareň so stálou prevádzkou.

Na otvorenie a oslavy výročí arcidiecéza pripravuje viaceré podujatia, program však v čase uzávierky tohto vydania Noviniek z radnice nebolo možné ešte uverejniť.

Dáša ONDRUŠKOVÁ

Vyšla Trnava na starých pohľadniciach

Nová kniha Trnava na starých pohľadniciach je, povedané rečou dnešnej „reklamčiny", dve v jednom. Ponúka svojmu čitateľovi dvojitý zážitok – najskôr, pri prvom stretnutí, trochu nostalgickú, ako sa na knihu o zašlých časoch patrí, prechádzku starou Trnavou. A potom, pri podrobnejšom zoznamovaní, nečakane zaujímavé informácie o tom, čo bolo, prípadne, čo mohlo byť, keby...

Prvú časť knihy, ktorú do sveta vypustilo tesne pred tohtoročným trnavským jarmokom vydavateľstvo DAJAMA, patriace bratom Tiborovi a Danielovi Kollárovcom z Majcichova, majú na svedomí zberatelia. Stanislav Božík, Jozef Benko, Jozef Kandel a Ján Hanušin siahli do svojich vzácnych archívov a dali dohromady kolekciu zaujímavých čiernobielych, kolorovaných a farebných pohľadov na Trnavu. Takých, ktoré najmenej od konca 19. storočia a hlavne po celé 20. storočie brázdili so známkou, pečiatkou a „srdečným pozdravom" na svojej zadnej strane (dúfajme) po celom svete a trpezlivo informovali o pôvabnom meste v strede Európy, s kráľovským prívlastkom a stavebným vývojom, ktorý nie vždy konvenoval tým, ktorí v meste žili.

Pohľadníc je v knihe spolu 160. Sú krásne svojím vlastným spôsobom. Nie sú o ľuďoch, sú o budovách, ktoré Trnavčania na slávu svoju i svojich potomkov po stáročia budovali a zveľaďovali. Pohľadnice z produkcie dávno zaniknutých trnavských vydavateľstiev sú o centre mesta, o jeho dominantách, o zákutiach a pohľadoch, ktoré už súčasníkovi nie sú dopriate. Hovoria o tom, aké krásne bolo hlavné námestie predtým, ako vyrástol dom kultúry, aké paláce stáli na mieste dnešnej funkcionalistickej pošty a na vedľajšom parkovisku. Aj o tom, ako nadstavbami rástli domy na Halenárskej, Hviezdoslavovej, čo zmizlo v nenávratne a čo svojimi hodnotami obohacuje aj začiatok 21. storočia.

Komu už dnes niečo hovorí Alžbetin hotel? Koľkí vedia, ako vyzerala záhrada hotela Imperiál alebo Sambucusov dom? A Treumannova sladovňa? Vojenské baraky a Káčerov majer? A čo panoráma Trnavy bez vežiakov, so sedlovými strechami a ozdobnými komínmi? Hermannov hostinec alebo podoby fasády trnavského divadla? Uverí niekto, že Coburgova kolónia bola pekným, moderným a pokojným kútom na bývanie? TRNAVA NA STARÝCH POHĽADNICIACH je odpoveďou na tieto otázky.

Rovnaký počet ako dobových pohľadníc je v publikácii aj sprievodných textov k nim. Autormi sú mladí trnavskí pamiatkari Milan Kazimír a Daniela Zacharová. To, ako na malej ploche dokázali sústrediť veľké množstvo informácií o stavebných premenách Trnavy, je dôkazom, že záujem o toto mesto u nich presahuje rámec pracovných povinností. Za cenné na ich práci treba považovať evidentný záujem priniesť čitateľom hutnú informáciu o mieste, ktoré popisujú. V mnohých prípadoch priamo pomenúvajú chyby našich predchodcov, ktorí sa podpísali na podobe súčasného mestského centra.

Trnava Kazimíra i Zacharovú zaujíma, je veľkým plusom pre vydavateľa, že oslovil na spoluprácu na knihe práve ich. „Sú vynikajúci odborníci na dejiny pamiatok Trnavy a majú citový vzťah k mestu i k starým pohľadniciam. Z ich textov a odborných pripomienok je cítiť, že majú Trnavu radi a poznajú každý jej kút," napísal vydavateľ vo svojom predslove. Treba dodať, že texty oboch autorov by obstáli aj samostatne, ako čítanie bez vizuálnej pohľadnicovej prílohy.

Kniha Trnava na starých pohľadniciach nie je ojedinelým činom vydavateľstva DAJAMA, titul patrí do edície Mestá na starých pohľadniciach, rovnako s Nitrou, Trenčínom a Levicami. Ale ako uviedol Tibor Kollár, túto pripravovali najradšej, pretože Trnava zostáva pre nich jedným z najkrajších a najvýznamnejších miest na Slovensku.

Dáša ONDRUŠKOVÁ, redaktorka TASR

Zomrel operný spevák Jozef Heriban

Do Trnavy prišla smutná správa. Jedenásteho septembra v Prahe vo veku 85 rokov náhle zomrel bývalý dlhoročný sólista opery Národního divadla v Prahe Jozef Heriban. Posledná rozlúčka s ním bola v piatok 14. septembra práve počas Trnavských dní.

Jozef Heriban sa narodil v Trnave (22. júla 1922) a svoju kariéru speváka – barytonistu začal v zbore Slovenského národného divadla v Bratislave. Po druhej svetovej vojne odišiel do Prahy. Začal v Divadle 5. května, ktoré bolo neskôr zlúčené s Národným divadlom. Jozef Heriban tam pôsobil až do roku 1990. Preslávilo ho účinkovanie v titulnej úlohe Čajkovského Eugena Onegina, ale vystupoval i v úlohách Figara v Rossiniho Barbierovi zo Sevilly, Sharplessa v Pucciniho Madame Butterfly, Escamilla v Bizetovej Carmen, či Jaga v Othellovi. Vo všetkých rolách využil najmä bohatý farebný a výrazový register svojho hlasu.

Žiaľ, v slovenskom kontexte dostupných encyklopedických diel sme nenašli o Jozefovi Heribanovi významnejšie informácie. V Dejinách Trnavy (Obzor 1988) nachádzame striedmu informáciu, že Jozef Heriban patril medzi tých umelcov, ktorí sú s našim mestom spojení domovským putom. Úlohou divadelných historikov je teda aj dôkladnejšie spracovanie biografie tohto významného trnavského rodáka. -maju-

Neľutujem, že som sa nestal hviezdou...

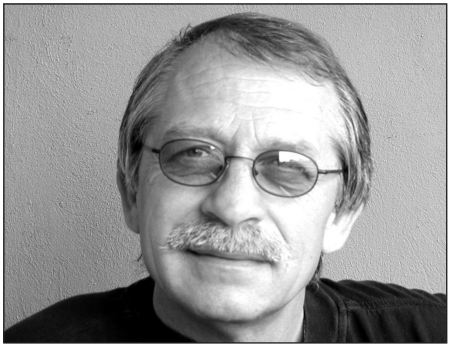

Vyvrcholením Trnavských dní 2007 s podtitulom Láska, pokoj, porozumenie, bolo stretnutie rodákov a osobností spojených s Trnavou na záverečnom galakoncerte. V programe vystúpil aj jubilant, spevák a hudobník, a v posledných rokoch najmä učiteľ Ľuboš Novotný. Hral v rôznych zoskupeniach, na trnavských „čajoch“, ale aj s bratislavským a pražským tanečným rozhlasovým orchestrom, Malokarpatskou kapelou a Zlatou krídlovkou. Vo fonotéke Slovenského rozhlasu nájdeme 27 skladieb, ktoré naspieval. Jeho životné jubileum i účasť na Trnavských dňoch boli vhodnou príležitosťou na náš rozhovor.

Kedy ste sa prvýkrát dostali do kontaktu s hudbou?

Už ako 7-ročný som začal chodiť na hudobnú školu v Trnave k pánom Klánovi a Bittovi na husle. Nechal som to, lebo ma husle nebavili, ale pomaly som sa k tej muzike prichytával. Keď som mal pätnásť, začali svet ovplyvňovať Beatles. Začali sme muzicírovať. Najskôr to bolo vo vchode činžiaku s Bonzom Radványim, či Jozefom Šelestiakom. Požičali sme si dajaké nástroje, gitary a skúšali sme. Jozef Šelestiak je dnes známy fotograf, ale Bonza tá hudba stále drží.

Z Trnavy nebolo nikdy ďaleko do Bratislavy. Ako ste presmerovali aktivity týmto smerom?

Bol koniec šesťdesiatych rokov. V roku 1968 som sa aj zásluhou dobrého trnavského futbalu dostal do Bratislavy. Hrávali sme na slávnostných vyhodnoteniach na štadióne. A tam

si nás všimli hudobníci z Bratislavy, ktorí tam tiež účinkovali. Oslovili nás. A tak sme sa neskôr dostali do povedomia aj cez šou Sedem strieborných, ktorá obletela niektoré európske štáty. Ja som v tejto brandži zotrval profesionálne až do roku 1977.

Koncom šesťdesiatych rokov sa začali vytvárať akési dva prúdy v populárnej hudbe. Zostala tu tradičná „vetva" – operetného, resp. swingového prúdu a akúsi opozíciu tvorili rockeri. Vy ste v Revue Bratislava (divadlo, ktoré krátko fungovalo po zrušenom Divadla Tatra revue – pozn. aut.) v roku 1971 – 72 účinkovali s hviezdami niekdajšieho operetného prúdu – F. K. Veselým, J. Kuchárom a ďalšími. „Nebili" sa vo vás tieto dva prúdy – rockový a „operetno-swingový"?
Trnavčania si možno pamätajú, že tam účinkovala aj Melánia Olláryová, či Bea Littmannová. Aj vďaka vtedajšiemu riaditeľovi Revue Bratislava Jozefovi Pokornému vznikol program, ktorý bol vôbec posledný s legendárnym Krištofom-Veselým. Na pódiu síce bolo poznať, že som bítnik, no vôbec sme si v tomto zmysle „neprekážali". Skôr to bolo o hudbe ako takej, nie o rôznosti žánrov, z ktorých sme vychádzali... Pre mňa bolo dôležité, či je to dobre zahraté a zaspievané... A na pódiu boli so mnou samé významné osobnosti...

Asi ste teda neskôr spolupracovali predovšetkým s rockermi...
Tých rockerov bolo viac. Vo Vojenskom umeleckom súbore sme sa spriatelili s gitaristom Tomášom Berkom, známym neskôr z Fermáty, z kapely Emila Frátrika so Štefanom Szabom, 5 – 6 rokov som hrával s Jánom Babičom. V sprievodných kapelách to bolo viacero muzikantov, aj dnes asi najznámejší bratislavský rocker Laco Lučenič. S ním a s Dušanom Hájkom a Jánom Laukom sme pre Opus nahrali singel s piesňami Jozefa Čierneho...

Vráťme sa ešte do roku 1971. Vtedy ste nahrali vôbec prvú slovenskú soulovú pieseň V storočnej aleji. Aké boli okolnosti vzniku tejto skladby, na ktorú text napísal Ľuboš Zeman?
Pieseň napísal známy jazzový hudobník Ladislav Gerhardt. Spolupracovať sme začali ešte v roku 1968 v čase šou Sedem strieborných. V roku 1971 ma potom oslovil, aby som túto skladbu nahral. Bolo to šťastie, že som to bol práve ja. Ohlasy boli pozitívne – aj od odborníkov, ale aj poslucháčov. Aj keď popularita tohto žánru – soulu bola u nás niekde v bode nula, v rádiu sa to hralo, možno aj preto, že to bolo na tú dobu niečo celkom iné... Dodnes mi je ľúto, že sa na výborného džezmena Ladislava Gerhardta zabúda, napriek tomu, že napísal stovky skladieb populárnej hudby a džezové skladby. Pamätám si jeho zásuvky s kilami nôt. Mám úžasné spomienky na jeho muzikantské cítenie, v ktorom som počul Milesa Davisa, ale bol to náš Gerhardt. Neskôr sme s Evou Sepešiovou robili v rozhlase cyklus poézie Miroslava Válka, do ktorého napísal hudbu. Vysielalo sa to v televízii, myslím, že v Chvíľke poézie. Ale zdá sa mi, že len jediný raz. Možno aj preto, že tam bola na tú dobu progresívna hudba... V sedemdesiatych rokoch som zažil dilemu, či sa pridať k tomu pesničkovému prúdu alebo ísť cestou soulu a funky. Všeobecné okolnosti ma prinútili ísť skôr tým stredným pesničkovým prúdom...

Poslucháči si však asi najviac pamätajú vaše vystúpenia s Evou Kostolányiovou....
Priatelil som sa s jej starším bratom. Mali sme estrádnu skupinu, kde Ivan Vermeš hrával. Ja som k nim chodil, a tak sme sa poznali. Stretávali sme sa teda

na populárnych čajoch – ja som mal okolo pätnásť, Eva mala dvadsať. Keď som bol potom neskôr v Bratislave a blížila sa Bratislavská lýra 1972, Ivan Kramár prišiel za mnou s piesňou Zmysel nemých slov. Vraj by bolo dobré, keby sme to zaspievali ako trnavské duo s Evou. Myslím, že aj Eva mala z toho radosť. Pieseň mala úspech – na lýre dostala Cenu diváka. Spolupracovali sme aj na lýre 1975. Žiaľ, čas išiel už proti nej a skôr, než sa tá spolupráca rozšírila, aby sme urobili niečo viac, všetko sa skončilo...

Vraj ste pri nahrávaní tej prvej skladby na lýru zažili s Evou v pražskom štúdiu rozhlasu v Dejviciach kopu veselých situácií...

Zážitkov bolo niekoľko... Pri nahrávaní piesne sme sa s réžiou dorozumievali priemyselnou televíziou. Akosi sa nám nedarilo, nahrali sme to – ale Eva bola ešte nespokojná, tak sme chceli vylepšovať. Zvukári však chceli byť hneď hotoví, tak Eva vymyslela fintu. Postavila sa presne pod priemyselnú kameru a z pätnástich minút boli dve hodiny... Až neskôr som sa dozvedel z réžie, že všetci obdivovali Evine nohy. V roku 1975 bola už celkom iná situácia. Jozef Čierny, kamarát z Vojenského umeleckého súboru, napísal pieseň a dal mi ju vypočuť. Ja hovorím – toto by bolo dobré pre duo. Hneď nám napadla Eva. Bol to však vtedy už problém. Po hormonálnej liečbe sa jej celkom zmenil hlas a mala už veľmi vážne hlasové ťažkosti. Nahrávali sme to v malom štúdiu Opusu na Nedbalovej ulici v Bratislave. Eva vyššie tóny nemohla vyspievať, tak pustili pomalšie pás a potom to zdvihli. Je tam asi cítiť, že nemáme celkom prirodzené hlasy. Ale s odstupom času tú skladbu považujem stále za dobrú.

Dalšie trnavské duo bolo s Marikou Škultétyovou. Známe sú piesne Nemoderné tango či Buď pre mňa farebnou piesňou, ktoré sa hrajú dodnes...

Boli to skôr sólové projekty. Marika už žila v Holandsku, a iba keď tu bola, tak sme vždy niečo nahrali. My sme však spolu v kapele začínali – ona mala asi pätnásť rokov, a pretože bola dobrá, zobrali sme ju. Hrala a spievala asi dva roky. U nás bola aj taká súťaž Trnavská nota, ja som najprv vyhral dva ročníky a neskôr zasa ona...

Nespomínali sme ešte jeden žáner. Neskôr ste predsa spievali s Malokarpatskou kapelou...

To bolo až po roku 1980. Bol som nečinný, nevenoval som sa intenzívne muzike. A keď ma oslovil šéf kapely Adam Hudec, išiel som do toho. Nemôžem však povedať, že to bolo to pravé orechové. Nikdy som sa tomu hlbšie pod kožu nedostal. Pre mňa bolo dôležité, aby to bolo dobre zaspievané. Tak som sa staval aj k tomuto žánru.

Neuvažovali ste, že sa presťahujete do Bratislavy?

Nie, a to bola asi najväčšia chyba. Aj v tejto brandži platí: Nevidený – zabudnutý. Myslel som si, že to bude fungovať, ale nešlo to... Rozhodol som sa preto skončiť so speváckou kariérou, až na krátke reminiscencie u Ivana Krajíčka v Repete. Neskôr som začal mať problémy s hlasivkami. Aj kvôli tomu som strácal ambíciu pokračovať. Vrátil som sa k učiteľovaniu, toto povolanie mi je blízke, venoval som sa rodine, mám slušné deti, takže neľutujem. To, čo mi život priniesol, som zobral a som tam, kde som...

Martin JURČO, foto: archív Ľ.N.

Trnava sa stala nakrátko centrom slavistov

Trnava sa v polovici septembra stala na týždeň centrom európskej slavistiky. Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity a jej Katedra slovenského jazyka a literatúry pripravili 17. onomastickú a v istom zmysle aj slavistickú konferenciu, na ktorej sa stretli jazykovedci z Ukrajiny, Poľska, Ruska, Maďarska a Česka.

Na konferencii odzneli príspevky z rôznych jazykovedných oblastí, no najmä z onomastiky. Onomastika je jazykovedná disciplína, ktorá sa zaoberá výskumom vlastných mien. Hľadanie pôvodu názvov obcí, miest či vodných tokov je preto téma, ktorá spája všetkých slovanských jazykovedcov. Konferencia mala nadnárodný, ale aj regionálny charakter. „Práve rekonštrukciou týchto pomenovaní máme možnosť zistiť, aká bola pôvodná slovná zásoba našich slovanských predkov v minulosti, teda ešte predtým, ako sa rozdelili na jazykové skupiny. Máme preto v týchto názvoch veľmi veľa starých historických pomenovaní ešte z praslovančiny. Napríklad, zo slovenskej hydronymie (pomenovanie vodných tokov – pozn. aut.) máme veľa dokladov, ktoré môžu poslúžiť na rekonštrukciu jazykového základu," hovorí organizátor konferencie, jazykovedec Juraj Hladký, ktorý spolu s kolegom A. Závodným v súčasnosti spracúvajú problematiku náboženských tradícií uchovávaných v názvoch slovenských osád. Súčasné výskumy nadväzujú na staršie aktivity, ktoré sa realizovali v jazykovede – diela profesorov Pavola Žiga, Milana Majtána, Viktora Šmilauera, Vincenta Blanára a ďalších.

Z desiatok príspevkov v programe konferencie možno spomenúť výskum slovenskej frazeológie od Jany Skladanej. Mária Žiláková skúmala typické miestne názvy Slovákov v Maďarsku, Elena Krasnovská zasa toponymiu (miestne názvy) a datovanie kázní v 19. storočí. Významné boli aj príspevky zo zahraničia – z Česka napr. Jany Matúšovej, ktorá sa zamýšľala nad menami v českom a slovenskom kalendári. Milan Harvalík, riaditeľ Onomastického oddelenia Akadémie vied ČR, analyzoval metodické aspekty výskumu vlastných mien: „Význam tejto konferencie je nielen odborný a spoločenský. Zistil som, že jazykovedci sú milí a príjemní ľudia, a preto sa odborná diskusia prelína i s priateľskými stretnutiami. Spojenie genius loci je trošku, pravda, sprofanované, ale Trnava ho naozaj má. Keď sa prejdete po meste a vnímate tie pamiatky, je to niečo nádherné. Pozitívne je, že v porovnaní s Prahou je tu pokoj. Náš primátor porovnával nemecké a talianske mestá – obe sú pekné, zrekonštruované, tie nemecké veľmi precízne, no chýba tam duch človečenstva, ktoré tam žije. Trnava má historické jadro veľmi živé. Počas tých pár dní som tu našiel niekoľko romantických miest, kde sa život a spája s históriou."

Svjatoslav Verbič z Národnej akadémie vied Ukrajiny zasa porovnával mestá na Ukrajine a na Slovensku: „Mesto Luck na Ukrajine, odkiaľ pochádzam, je veľmi podobné svojou architektúrou Trnave. Je mi veľmi sympatické na vašom meste, že je vidieť záujem obyvateľov starať sa oň. Neviem, ako to vyzerá v okrajových častiach mesta, ale centrum žije neustále. Pozitívom tohto stretnutia je nielen možnosť prezentovať svoje výsledky. Dôležité sú ľudské kontakty. Okrem vlastných výskumov ide najmä o výmenu literatúry, a tak môžeme všetci spolupracovať na zostavovaní praslovanského slovníka. Pre mňa je príjemné, že som tu spoznal niektoré diela slovenskej onomastiky, ktoré mi pomôžu pri mojom výskume na Ukrajine."

Súčasťou programu bola nielen prehliadka mesta – ale napríklad i návšteva evanjelického cirkevného zboru. Podujatie malo aj svoj ekumenický charakter, pretože okrem trnavských evanjelikov prispela napríklad aj Bratislavsko-trnavská arcidiecéza, mediálne Slovenský rozhlas. „Ja som takéto stretnutie len privítal a pripomenulo mi to moje pô-

sobenie medzi dolnozemskými Slovákmi. Tam som zistil, že neviem dobre po slovensky, lebo oni si udržali ‚zakonzervovanú' čistú slovenčinu. Význam poznania jazyka – jeho súčasnosti a histórie – je veľmi dôležitý. Jazykovedcov však zaujímali aj dejiny cirkvi v našom meste. Hoci sa hovorí o Trnave, že je malý Rím, komunikácia na úrovni konfesií je tu výborná. Pri návšteve nášho chrámu som to hosťom dokumentoval na príklade rekonštrukcie nášho kostola v sedemdesiatych rokoch. Vtedy sme na bohoslužobné úkony štyri roky používali Katedrálu sv. Jána Krstiteľa. Ďalším dokladom týchto tolerantných kontaktov medzi konfesiami sú aj pravidelné ekumenické stretnutia. Jedno z nich bolo aj súčasťou Trnavských dní," povedal farár Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Trnave Rastislav Hargaš.

Na konferencii z úst zahraničných vedcov odzneli pozitívne ohlasy na nedávne výskumy názvov. Svedčí o tom napr. zapojenie sa jazykovedcov z Trnavskej univerzity do projektu Hydronymia Slovaciae, v ktorej spracovali významnú časť pôvodu názvov vodných tokov. Trnava sa vďaka stretnutiu jazykovedcov dostala aj do širšieho konceptu kalendára slovanských stretnutí. Dokumentom bude i pripravovaná publikácia a perspektívne rozšírenie spolupráce univerzity v Trnave a na Ukrajine. „Pretože sa na katedre venujeme takémuto výskumu, som rád, že sa stretli slavisti práve v Trnave – v jednom z najstarších kráľovských miest," dodal Juraj Hladký.

Aj keď si to organizátori konferencie možno neuvedomujú, práve stretnutia takéhoto typu nielen svojím vedecko-spoločenským a kultúrnym rozmerom posúvajú význam aktivít celej univerzity.

Martin JURČO

Dan Bárta, skupina Silentjazz a nemý film

Štvrtý džezový festival s názvom Trnavský JAZZyk sa uskutočnil 10. až 12. augusta v príjemnej zeleni záhrady Kopplovho kaštieľa galérie Jána Koniarka. Skalných priaznivcov džezu neodradilo ani usmoklené piatkové počasie, a tak si mohli vychutnať skupinu J.J. Jazzman z Čiech a tradičného návštevníka Trnavy – bratislavský Traditional Club. Táto kapela si svoj názov zaslúži trojnásobne – okrem toho, že sa programovo venuje tradičnému džezu, úspešne sa blíži aj k polstoročiu od svojho vzniku v roku 1961. A do tretice patrí k tradíciám fakt, že vždy ponúka na svojich koncertoch to najlepšie. Zaručujú to aj muzikanti v jej súčasnom zložení – legendy ako Fedor Freššo, Juraj Lehotský, Dušan Huščava, František Karnok, ale aj Milan Ruček a Alexander Danyi.

V sobotu sa predstavila vynikajúca mladá česká kapela Banditos, ktorá dokáže vo svojich skladbách umne skĺbiť štýly latino, reggae, rocku a aj džezu. Hlavne pre skoršie narodených zahrala potom v štýle starého dobrého amerického džezu z prvej polovice minulého storočia trnavská skupina Old Boys Jazz Band (OBJB) evergreeny, ale aj vlastné skladby zo svojho posledného CD s názvom Viagra 2.

Nedeľný večer odpálila maďarská skupina European Mantra s dynamickými orchestrálnymi skladbami v štýle jazz a art rocku, a potom prišlo to najlepšie, čo mohli diváci tohtoročného JAZZyka počuť – Dan Bárta s triom Roberta Balzara. Fantastický kontrabas, klávesy, bicie, a k tomu ešte fantastickejší hlas Dana Bártu. Skladby Etnika et Nikola, Intropicture, Nic nového pod pihou, Živý a iné, vytvárali v záhrade Kopplovho kaštieľa zvláštnu impresionistickú náladu.

Tá sa preniesla i na figuríny šiestich hudobníkov a jednej speváčky, ktoré boli rozmiestnené na pódiu a vedľa pódia. Figuríny boli dielom ateliéru Tridens – trojice výtvarných umelcov združenia BonArt Oksany Lukomskej, Mykolu Biloshytského a Ondreja

Lachkého, ktorí sa na JAZZyku predstavili interaktívnou akciou JAZZ&ART spojenou s výstavou medzinárodného projektu INTER/ART/PLAY 07. „Najskôr vyzerali figuríny ako strašiaky, neskôr, po určitých výtvarných riešeniach, sa ukázalo, že táto hudobná skupina je životaschopná. Má dvojčlennú dychovú sekciu, jedného kontrabasistu, jedného gitaristu, huslistu, speváčku a bubeníka," informoval nás autor projektu Mykola.

Figuríny boli výrazovo pestré, tak, ako je pestrý aj džez. Ich skupina s názvom Silentjazz - Mlčanlivý džez, tvorila estetickú kulisu všetkým vystupujúcim. Dan Bárta stihol pokrstiť aj CD skupiny Silentjazz. Okrem Mlčanlivého džezu dotváral atmosféru festivalu aj kinematograf s nemými filmami a živou ragtimovou muzikou. Bodku za tohtoročným Trnavským JAZZykom urobilo medzinárodné džezové zoskupenie AS Guests, v ktorom sa stretli hudobníci zo Slovenska, Belgicka a Portugalska. *Marián MRVA*

Pár slov na margo jedného tichého výročia

Michal Lošonský: „Pre Válka je príznačná schizofrénia básnika a politika..."

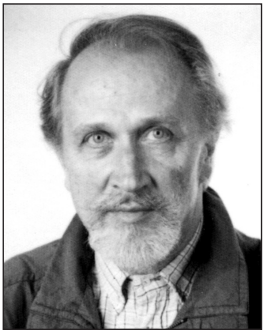

Tohtoročné Trnavské dni boli spojené s rôznymi výročiami. Osemdesiatku básnika a trnavského rodáka Miroslava Válka (1927 – 1991) si však literárna a kultúrna verejnosť pripomenula bez toho, aby sa vošla do kontextov oficiálnych osláv. Isto nie pre Válkove básnické aktivity – tie patria medzi najvýznamnejšie v slovenskej poézii 20. storočia. Najmä pre jeho politickú a stranícku kariéru.

Pripomeňme, že Válek vydal 5 básnických zbierok a niekoľko výberov z poézie, venoval sa tvorbe pre deti a v rokoch 1969 – 1988 bol slovenským ministrom kultúry. Aký bol však človek Miroslav Válek? Nielen o tom sme počas Trnavských dní diskutovali s jeho spolužiakom z trnavského biskupského gymnázia, novinárom Michalom Lošonským.

Ak si s odstupom niekoľkých desiatok rokov spomeniete na študentské stretnutia s Miroslavom Válkom, aké boli?

Válek bol vážny chlapec. Neviem, či ho tak sociálny pôvod zafarbil. Ako študent nebol v nijakej tej divokej skupine – športovej, divadelnej či šachovej. Pamätám si, že sme raz išli do Smoleníc, na Škarbák. Sedeli sme vo vlaku. On bol vážny, a keďže som tiež vtedy písal, bol som romantik, snažil som sa byť tiež taký – chcel som sa tváriť ako osamelý bežec. Všimol som si však, že on skutočne nehrá divadlo, že on takýto presne je. A preto aj jeho poézia bola taká. Miroslav Válek mal básne premyslené srdcom. To, čo sa potom v súvislosti s jeho politickou kariérou stalo, bola akási schizofrénia. Akoby mal dva životy. Jeden ten poetický, krásny, a druhý záludný, politický. Musel v ňom byť veľký rozpor, neviem, ako takto mohol fungovať...

Vy ste si potom dodatočne nejako vysvetľovali túto dvojitú polohu Válka – na jednej strane básnika a umelca, a na druhej strane politika?

Pamätám si, ako sme boli v Piešťanoch na recitačných pretekoch. Viem, že recitoval Poničanovu báseň. Recitoval to so silným sociálnym výbojom – a vyhral. Mal blízko k tej idei sociálnej spravodlivosti. Napokon, ako my všetci, keďže sme boli všetci prole-

társke deti. Pre nás bol spravodlivý Jánošík, ktorý bohatým bral a chudobným dával... Že tá doba ho potom strhla do politiky, bola škoda...

Hovorí sa dokonca, že on bol ešte ako študent v tom svojom romantizme vodcom rôznych študentských protestov. Je to pravda, alebo iba jedna zo študentských legiend?

Určite to nie je pravda – aj keď sme neboli priami spolužiaci, bol odo mňa mladší. Ak na škole vzbury boli, musel by som o tom vedieť, pretože práve ja som pre vzbury musel odísť z gymnázia. On bol slušný chlapec. To gymnázium však malo veľké čaro. To je málokde na gymnáziu tak, že sedíte v lavici – vpravo i vľavo od vás samí básnici, vzadu maliar. Dnes sa pripisujú zásluhy za úspechy trnavského gymnázia riaditeľom. Ani to nie je pravda. Myslím si, že trnavské gymnázium malo duchovný rozmer – spojený s mestom a s renesančným duchom renesančných ľudí, ktorí tam študovali. Mali vzťah k umeniu, športu či technike. Keď sme išli do sveta, tak sme tam boli doma práve preto, že sme vedeli veľa o nemeckej, či francúzskej poézii, impresionizme, či expresionizme... Nemecky nás tá škola nenaučila. Naučila nás však diskutovať.

Stretli ste sa s Válkom po novembrovej revolúcii v roku 1989? Bola príležitosť povedať si mnohé dovtedy nevypovedané veci?

V tom čase už nebola príležitosť. Skôr bola možnosť stretnúť sa v Paríži na Montmartri. Napríklad, u Wiliama Schiffera v ateliéri, ktorý pozýval rôznych kultúrnych predstaviteľov, funkcionárov či atašé. Tam skôr sa dalo stretnúť aj s Válkom. Tam títo spisovatelia – funkcionári mali niekedy aj čiernu hodinku. Najmä pri červenom víne. A nadránom sa rozplakali...

Ako sa pozerať na Miroslava Válka v politickej funkcii? Na jednej strane stál za politikou komunistickej strany, ktorá vytláčala nepohodlných z umeleckého života, na strane druhej pomohol nejednému umelcovi, aby nespadol niekde na najhlbšie dno. Pamätníci z tých čias hovoria o šťastí, že na čele rezortu kultúry bol Válek. Oveľa horšie by vraj bolo, keby vtedy mali slovo predstavitelia typu obávaného ideológa KSS Ľudovíta Pezlára, či ako v Česku vedúceho odboru kultúry ÚV KSČ Miroslava Müllera, ktorý bol postrachom umelcov...

To je historická zásluha slovenských komunistov. Tá normalizácia tu prešla akosi kamarátskejšie. Veď tam ich hnali za kuričov a prenasledovali rodiny. Aj tu sa stávali také prípady – Hana Ponická nedostala milosť ani za Válka. Mnohým však pomohol. To je na ňom pozitívne, že aj niečo dobré vo funkcii urobil. To viete, že sa to započítalo. No ako básnika ho nikto nemôže „vyradírovať“ z dejín literatúry. Dnes robia politiku bývalí komunisti. A prečo by sme mali zahodiť celé dielo básnika len preto, že bol komunistom? To je nonsens. Neviem, prečo sa to u nás tak deje. To isté je s Vojtechom Mihálikom. Neviem, prečo sa aj jeho ľudia akosi boja...

Napriek tomu, mladí ľudia majú radi Válka. Najmä tí, ktorí spontánne berú do rúk jeho poéziu – teda bez rôznych kontextov z minulej doby. Jeho poézia má okrem iných aj tú vlastnosť, že zaujme na prvé prečítanie. Nie je práve to znakom nadčasovosti básnickej tvorby?

Je to nielen krásna, ale aj zrozumiteľná poézia. A podčiarkujem – poézia, nie rýmovačky. On sa učil na českom poetizme. A to je svetová špička – či to je Seifert, Halas, Nezval. Holan... Mali by Česi zahodiť Manon Lescaut preto, lebo Nezval bol komunista? Veď to je nezmysel... Myslím si, že Válkova poézia je krásna, a tak, ako bola v čase vzniku, bude aj v budúcnosti.

Martin JURČO, foto archív M.L.

Trnavská brána infikuje folklórom aj mladých

Folklórny festival Trnavská brána, ktorý sa uskutočnil 17. až 19. augusta, zložením súborov a ľudovými remeselníkmi možno trošku pripomínal trnavský jarmok spred niekoľkých storočí. V tých časoch bola Trnava najmä mestom Slovákov, Nemcov a Maďarov.

„Pri troške fantázie si môžeme predstaviť, že každá národnosť mala na jarmoku svojich reprezentantov, ktorí hrali, spievali a tancovali o dušu. Tak ako súbory na tohtoročnom, šiestom ročníku Trnavskej brány, kde sú zastúpené všetky krajiny Višegrádskej štvorky, ktorá tento projekt finančne podporila," povedala vedúca detského folklórneho súboru (DFS) Trnavček Ivona Táčovská. Trnavček, ktorý pôsobí pri Kalokagatii – Centre voľného času, úspešne vystupoval na všetkých šiestich ročníkoch festivalu v programe Otvárajte sa trnavské brány. Na tohtoročnom spolu s ním vystúpili aj DFS Drienka, dievčenská spevácka skupina Trnka a folklórny súbor (FS) Trnafčan.

V sobotňajšom programe Zlatá brána otvorená zaujal detský folklórny súbor Gödölöi z Maďarska, ktorý tancoval a spieval tak, že divákom naskakovali zimomriavky. „V Maďarsku sme nedávno vyhrali súťaž základných umeleckých škôl. Máme dvestoštyridsať detí a do Trnavy sme prišli so štyridsiatimi najlepšími. Folklórny výskum u nás je na vysokej úrovni a je našou povinnosťou viesť deti od útleho veku, aby si osvojili folklór našich predkov," povedala nám vedúca súboru Eva Iglói a pokračovala: „Na vyučovanie a choreografiu tancov využívame aj prázdninové letné tábory. Tam hľadáme medzi deťmi najvýraznejšie osobnosti. Pokladám za veľmi dôležité zúčastňovať sa aj na súťažných festivaloch doma a v zahraničí. Hneď po Trnave sa Gödölöi chystá na Cesnakový festival do tureckej Ankary."

Folklórnu skupinu (FS) Žofia, ale aj detských sólistov, spevákov a súbor Trnka, sprevádzala ľudová hudba Vladimíra Kövéra z Bohdanoviec: „Sme tu už šiesty raz a na tento ročník sme si pripravili novoobjavené žartovné piesne z orešiansko – trnavského regiónu, ktoré sa veľmi páčia dievčatám, a, samozrejme, aj piesne o víne, ktoré sa viac páčia chlapom. Napríklad – Nebudem ja kašu jesť, ale budem vínko piť." Vlado priznal, že sem chodí rád aj preto, lebo tento festival je jediná možnosť, ako sa stretnúť aj s priateľmi muzikantmi.

Vo festivalových programoch s názvom Vitajte, vzácní hosté a Zlatá brána otvorená vystupoval aj detský folklórny súbor Mali Marusinianie z Poľska. „Naše deti v goralských krojoch mali veľkú trému, prvýkrát boli na takom veľkom festivale. Veľmi sa nám páči mesto a aj námestie s ľudovými remeslami," povedala nám vedúca súboru Barbara Kovalčik.

„Šiesty ročník Trnavskej brány nám ukázal, čo všetko je možné v našich podmienkach s folklórom urobiť. Predtým sme sa iba z diaľky pozerali na folklórne slávnosti, ktoré sa konali na východnom Slovensku, v Detve, vo Východnej... Trnava bola v tomto smere akási osirelá. Som veľmi rád, že úroveň trnavského folklórneho festivalu stúpa a mám taký pocit, že nám folklórom infikuje aj mladých. A to je pre mňa najväčšie potešenie," konštatoval s uspokojením zberateľ ľudových piesní, publicista a folklorista Leo Blažek z Križovian nad Dudváhom.

Na pódiu práve vtedy vrcholil program pod názvom Už sme sa nažali. Vystupoval súbor Opojčanka z Opoja. Sú spolu dlhé roky, prežívajú všetko to, čo spievajú. Ladí to ušiam a ich bohaté kroje ladia zasa očiam. „Okrem spevu a tanca, málokto sa môže pochváliť s takou bohatosťou ľudových odevov, ako má náš región. Zoberme si Cífer,

Križovany, Opoj, Kočín, Lančár, Krakovany... To je paráda, svetový unikát. Všimol som si počas sprievodu folkloristov mestom, že ľudia boli nadšení tou farebnosťou krojov, výšivkami a bohatosťou ornamentov. Treba sa pokloniť pred našimi predkami, ktorí povymýšľali túto krásu a my sa ňou dnes môžeme hrdiť," dodal Leo Blažek.

V programe Zaspívajte si s nami spievala aj skupina Záruby zo Smoleníc, muži, ktorí pod vedením Paľka Nováka začali oživovať folklór v tomto regióne. Svojské, trošku zvláštne a málo známe piesne priniesol na pódium súbor Podhoranka z Kočína-Lančára-Šterús. „U nás máme vynikajúcich spevákov, vychovali ich naši predkovia," pochválil kolegov spevák František Hruška z Podhoranky a bol by možno pokračoval, ale Leo Blažek mu pohotovo skočil do reči: „Oni majú nielen dobrých spevákov, ale aj víno, o ktorom spievali, a práve to víno dodáva ich spevu taký šmrnc."

Pútavé boli aj večerné programy – Obrázky spod Poľany v podaní FS Detva so spevom, tancom a vynikajúcou cimbalovou muzikou, a program v réžii Jakuba Nvotu Tancovali vaši našim v podaní SĽUK-u. Na VI. ročníku Trnavskej brány sa predstavilo dovedna 250 účinkujúcich, ktorí pritiahli záujem približne 7 tisícok divákov.

Po nedeľnej svätej omši v Kostole sv. Jakuba sa Trnavská brána zavrela. Bola pravdepodobne posledná na Trojičnom námestí. Ďalší ročník by sa mal konať už v novom, zrekonštruovanom amfiteátri. *Marián MRVA*

Margita Kániková: Z oblakov na tvrdú zem

O drogách sa veľa hovorí a málo vie, možno aj preto, že každý prípad je špecifický a stále sa objavujú nové druhy a žiaľ, aj noví konzumenti. Túto tému si zvolila Trnavčanka Margita Kániková vo svojej najnovšej knihe Z oblakov na tvrdú zem.

V úvodnej časti podrobne vysvetľuje, prečo si zvolila spomínanú tému. Okrem iného píše: „K drogám sa uchyľujú mladí bez perspektívy, ale aj starší, ktorí už nestačia tempu doby. Nájdu sa aj zvedavci, ktorí z prebytku hmotných statkov chcú zažiť niečo nové, nevídané a nezvyčajné s prvotnou myšlienkou, že oni to zvládnu. Vždy je to však cesta do pekla a následky zostanú na celý život."

Aj hlavný hrdina knihy Tomáš si myslel, že má všetko pod kontrolou. Mal šťastie, že v najhorších okamihoch života sa od neho neodvrátili najbližší, rodina, ani priateľka. Tento moment bol záchranou nielen románového hrdinu, ale aj skutočného mladého človeka, ktorý sa stal predobrazom Tomáša. Nie je to jeho autentický príbeh, v knihe je veľa autorskej licencie. Autentický je však denník, ktorý tvorí prostrednú časť knihy a je bez akéhokoľvek zásahu, aj jazykovej kontroly. Preto je tam veľa nárečových slov, bohemizmov a nespisovných slov. V hantírke drogových výrazov sa môže čitateľ zorientovať vo vysvetlivkách na konci knihy.

Čitateľ by si mal najskôr dôsledne prečítať autorkin úvod, ktorý je aj istou mapou pri sledovaní celého deja. Po slove na úvod nasleduje časť Život s drogou, už spomínaný Denník narkomana a Dva roky čistý. I keď téma je veľmi vážna a miestami až drastická, v knihe sú aj humorné miesta, napríklad rozhovor Tomáša s babkou: „Ale zatiaľ u nás muži nenosia sukne ako Škóti. I keď, možno, ak nám to nariadi Európska únia, budeme sa musieť podriadiť. Ale topánky na vysokých ihličkových podpätkoch nebudem nosiť ani na súdny príkaz."

Denník narkomana je veľmi zaujímavý. Okrem iného si v ňom môžeme prečítať: „Dnes som mal opäť na autogéne zvláštny sen. Vrátil sa ku mne môj anjel. Naozaj. Je so mnou a ja ho cítim. Opýtal som sa ho, kde bol doteraz, a on sa len milo usmieval a nič nehovoril. Má čierne kučeravé vlasy a je rovnako vysoký ako ja. Je oblečený celý v bielom a má pekné

veľké krídla. Neviem, či je to žena alebo muž, ale trochu vyzerá ako moja mama. Tieto slová myslím vážne. Nie je to výplod. On je so mnou a je mi s ním dobre. Ďakujem, BOŽE!“

Posledná kniha Margity Kánikovej je určená nielen potenciálnym, ale aj skutočným narkomanom. Ako píše v úvodnej časti, verí, že možno rodičia aj všetci ostatní pochopia, že musia svojich blízkych podporovať a pomáhať im, aj keď majú pocit, že ďalej už tú ťarchu neunesú. Kamil Žák, predobraz románového hrdinu Tomáša, na prebale knihy okrem iného píše: „Stretnutie s autorkou s odstupom času vnímam aj v inom svetle. Rozhovory s ňou sa pre mňa stali v určitom zmysle akousi doplňujúcou terapiou. Hovorili sme o veciach, ktoré som po rokoch s jej pomocou začal chápať inak. A to sa stalo pre mňa tým najštedrejším honorárom za spoluprácu, aký som mohol dostať.“

A spolu tvrdia: „Ak táto kniha odradí čo len jedného človeka od užívania drog a len jedného jediného presvedčí, aby sa šiel liečiť, splní svoj cieľ.“

Mária MIHÁLIKOVÁ

Výstava Pavla Bohunického vo foyeri divadla

Fotograf Pavol Bohunický sa po piatku 14. septembra zaradil medzi tých nemálo trnavských tvorcov, ktorí dostali v poslednom období príležitosť predstaviť sa svojou tvorbou na domácej pôde. Svoju prvú samostatnú výstavu pripravil vo foyeri Divadla Jána Palárika a nazval ju prozaicky – Voľná tvorba. Konkrétnejšie názvy neboli návštevníkom výstavy nápomocné ani pri prezeraní si jednotlivých fotografií, autor nechal na divákovi, aby, ak to pocíti ako potrebu, sám jednotlivé zábery nazval.

Pavol Bohunický sa rozhodol predstaviť Trnavčanom tým, čo robí najradšej – pohľadmi na historickú Trnavu, zábermi na prírodu v Malých Karpatoch a portrétmi pekných žien a dievčat. Nič na výstave nie je z kategórie farebná fotografia, všetky sú čiernobiele a niektoré z nich kolorované. Bohunického fotografický kolega a tiež aj jeho učiteľ Peter Babka tento fakt vo svojom príhovore na otvorení výstavy ocenil. Pretože, ako povedal, v čase digitálnych fotoaparátov a rozmachu digitálnej fotografie sa vo svete autori, ktorí ešte ovládajú klasickú výrobu fotografie, zaraďujú do vyššieho „levelu“, teda medzi „ozajstných“ fotografov. Nezaváňa to v žiadnom prípade staromilstvom, ide skôr o zachovanie poctivého fotografického remesla. Babka ocenil aj zanietenie Pavla Bohunického pre voľnú tvorbu, na ktorú si musí nájsť čas popri vedení svojho fotoateliéru s bežnými zákazkami. Fotografie dokazujú, že chodil po zasneženej Trnave v neskorých nočných hodinách, aby mohol fotiť ľudoprázdne ulice, že vyčkával v lese na to správne svetlo a že trávil s modelkami v ateliéri hodiny. A tieto zábery potom pre potreby výstavy preniesol na plátno, na kameň a na sklo, čo ešte podčiarklo ich pôsobivosť. Zavesené na stene vyvolávajú dojem maľovaných obrazov, aplikované na kameni a sklených tabuľkách otázky laikov, nepoznajúcich možnosti fotografickej technológie.

Pavol Bohunický mal pri výbere fotografií na svoju výstavu sťaženú úlohu, foyer divadla nedáva až také veľké priestorové možnosti na prezentáciu. Každý jeden vystavený záber musel tvrdo bojovať o miesto s ďalšími, nakoniec sa autor i divadlo dohodli na pokračovaní a vystavení druhej série, ktorá by doplnila pohľad na autorovu voľnú tvorbu.

-don-

Nič v krajine nikoho

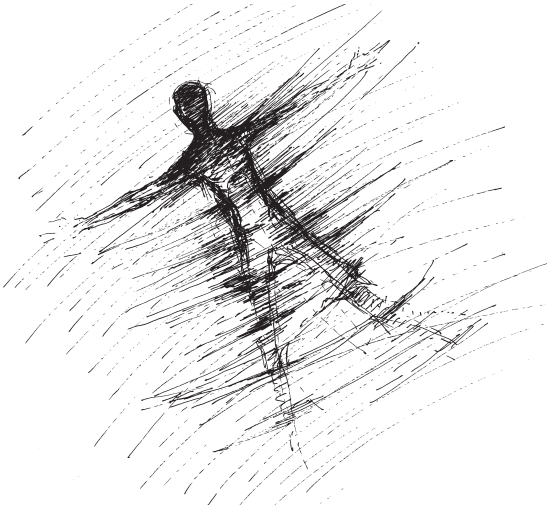

He's a real Nowhere Man
Sitting in his Nowhere Land
Making all his Nowhere plans for nobody
(John Lennon, The Beatles)

Hostia nedávnych Trnavských dní sa mohli okrem viacerých nových publikácií zoznámiť aj s knihou Nič v krajine nikoho, ktorú v auguste vydal Spolok sv. Vojtecha. Niečo vyše 150-stranová novinka malého formátu s jednoduchým, až asketicky pôsobiacim bielo-modrým obalom, je knižným debutom Pavla Tomašoviča, ktorý vo svojom profesionálnom živote dlhé roky pôsobí ako hovorca mesta Trnava a čitatelia Noviniek z radnice ho poznajú nielen ako šéfredaktora, ale najmä z jeho úvah uverejňovaných v každom čísle na druhej strane obálky.

Napriek svojmu názvu, kniha nie je o ničom, práve naopak, a ani jej dej sa neodohráva v ničote vzduchoprázdna. Ľahko identifikovateľná „Krajina nikoho" je zaľudnená ľuďmi z mäsa a kostí a ich príbeh je konkrétny a aktuálny. Dokonca vysoko aktuálny. Veď Tomašovičova novinka je jednou z prvých kníh na Slovensku, ktorá nás prostredníctvom príbehu novinára Ota Niča veľmi zaujímavým spôsobom vracia aj do celkom nedávneho ponovembrového obdobia so všetkými jeho dobrými i zlými stránkami, vrátane politických manipulácií a mafiánskych spôsobov.

Nová kniha nie je práve ľahkým konzumným čítaním. Nedá sa „zhltnúť" na jeden dúšok a potom odložiť. Má dve roviny – prelínanie súčasného deja so spomienkami – čo pôsobí neobyčajne sugestívne. Autor má veľmi zaujímavý spôsob písania a spôsob štylizácie. Rád sa hrá so slovami. No táto hra má presné pravidlá, presný cieľ. Často vrství jedno či dvojslovné vety, ktoré vytvárajú atmosféru strachu, úzkosti a napätia. K tejto atmosfére prispieva i samotná grafická úprava knihy a čiernobiele ilustrácie Andreja Grossmanna. A hoci nová kniha neponúka odpovede na množstvo otázok, ktoré kladie, celým príbehom sa aj napriek doslova bezvýchodiskovej situácii hlavného hrdinu i lakonickým záverečným slovám – „A Nič.", vinie nádej.

O nej, ale i o ďalších veciach sme sa porozprávali s knižným debutantom.

Vaša kniha je nielen pre mňa veľkým prekvapením. Dalo by sa povedať, že je to zrelý knižný debut autora v zrelom veku. Ale prečo prichádza debut až teraz? A prečo ste si zvolili práve túto tému? Čo vás inšpirovalo?

Po roku 1989 sa uvoľnili informačné toky a na diskusiu nepripravenú spoločnosť sa valí obrovská riava slov a informácií. Plynú odvšadiaľ a čoraz viac bez kontextu a súvislostí. Často sa už ani pri rozhovore nepočúvame. Každý si omieľame to svoje. Preto som dlho zvažoval, ako sa pokúsiť obnoviť komunikáciu o otázkach, ktoré sa dotýkajú budúcnosti spoločnosti i ľudskej duše. Napätie medzi stavom spoločnosti a snahou

dorozumieť sa s ostatnými nakoniec dostalo formu úvah v Novinkách. Bez nároku na pravdu. Kniha sa rodila ťažšie. Od roku 1994, kedy som začal do prvých textov vkladať svoju reflexiu, až po rok 2003, keď som sa rozhodol dať knihe formu. Počas tohto obdobia som mal dojem, že devalvácia slova sa stupňuje a nemá zmysel vstúpiť do tohto priestoru. Presvedčili ma však ľudia, ktorí pozitívne reagovali na úvodníky. Neviditeľné súznenie duší ma presvedčilo o nádeji pre slovo.

Príbeh hrdinu vašej knihy ste napísali v prvej osobe. Môžete prezradiť, do akej miery pri opisovaní osudov novinára Ota Niča, ktorý ako Don Quichote dnešnej doby verí, že jeho boj proti veterným mlynom má predsa len zmysel, vychádzate z vlastných životných skúseností? Má tento príbeh predlohu zo skutočného života, alebo je to len autorská fabulácia či totálna fikcia?

Ak som nechcel, aby kniha bola len jednou z informácií, ktorá zajtra stratí životnosť, ak som nechcel prispieť k prehĺbeniu dezorientácie a nepočúvania, musel som sa oprieť o reálny podklad a životom potvrdené príbehy. Slová i umelecké dielo, ak majú mať zmysel, musia reflektovať život. Bez toho strácajú legitímnosť a pevný základ. Z tohto dôvodu je väčšinou dej postavený na udalostiach, ktoré sa stali a do značnej miery sú to príbehy, ktoré som zažil. Zhutnením slova, literárnym spracovaním a nadčasovými otázkami som však predovšetkým otvoril priestor pre ďalšie interpretácie.

Celou vašou knihou sa ťahá ako niť myšlienka, ktorú ste vyslovili až na záver – „Napriek tomu, že nevlastníme svoj čas a nepatrí nám ani život, naším šťastím je viera, že sa nestrácajú ľudia ani chvíle, ktoré nás naplnili." Skutočne si myslíte, že len viera pomáha človeku prekonať životné problémy podobné tým, ktoré mal hrdina vašej knihy?

Viera, v akýchkoľvek podobách, sprevádza celé dejiny ľudstva. Na strane druhej hlavne dvadsiate storočie potvrdilo, že viera, ktorá nerešpektuje jedinečnosť človeka a života, prináša smrť a utrpenie. Aj preto nádej, ktorá sa tiahne v pozadí mojej knihy, nestojí na spredmetnenej predstave viery, či na jej jednoznačnom definovaní. Možno sa tak kniha na prvý dojem zdá pesimistická, pretože neprináša jednoduchú cestu k naplneniu života. Je o optimizme, ktorý vie o utrpení, ľudskej zlobe a nemohúcnosti, nenávisti a malosti, ťažkostiach a chorobách, a napriek tomu nerezignuje na odkrývanie nedosiahnuteľnej pravdy, na podanie ruky iným a na ochotu niesť s nimi život.

Zatiaľ sme vás poznali len ako publicistu a autora filozofických úvah. Neoddeliteľnou súčasťou vašej knihy sú aj verše, ktoré uvádzajú jednotlivé kapitoly a pôsobivo dotvárajú celú atmosféru. Sú to verše, ktoré ste napísali špeciálne pre túto knihu, alebo sú to úryvky vybrané z nejakých dosiaľ neuverejnených básní?

V knihe som sa pokúsil dať slovám nielen váhu a obsah, ale aj poetickosť. Práve poetickosť upozorňuje na to, že slovo je iba znakom, ktorý odkazuje za označované. Preto používanie slova – čítaním či písaním, predpokladá myslenie a ticho. Iba tak môže zaznieť zmysluplné slovo. Z ticha možno počuť melodickosť odkazujúcu na harmóniu, ktorá drieme v každom z nás. Úvod každej kapitoly tak nadväzuje na to nevypovedateľné pred tým, kým slovo dostalo formu, a naznačuje to, čo je charakteristické pre časový úsek, ktorý nasleduje.

Čitateľ sa určite nestará o to, či sa vaša kniha dá nazvať románom alebo skôr novelou, no mňa by predsa zaujímal váš názor ako autora – do akej kategórie by ste svoju knihu zaradili?

Napriek tomu, že na malom priestore je použitých viacero literárnych foriem písania (próza, poézia, úvaha, citát, lekárska správa...), striedajú sa časové roviny, rytmus deja i kladenia slov, myslím, že dej knihy sa nestratil, skôr naopak, plynie a získava ucelený tvar. Z môjho pohľadu bolo dôležité vtiahnuť prostredníctvom deja čitateľa do príbehu i osídiel myslenia a ponechať otvorené znepokojivé otázky i samotné dielo. No nie tak, aby ostal čitateľ dezorientovaný či nespokojný. Naopak. Aby opäť siahol po knihe a začal ju ešte s väčším záujmom čítať. Pokúsil som sa o literárny experiment, ktorý, verím, čitateľa zaujme. Dejom, otvorenými otázkami i hľadaním cesty k nemu. A dúfam, že čitateľ sa k nej bude opakovane so záujmom vracať.

P.R.

Pramene 1967 – 2007

Galéria Jána Koniarka – Kopplov kaštieľ
kurátori: Silvia Čúziová, Vladimír Beskid
do 28. októbra

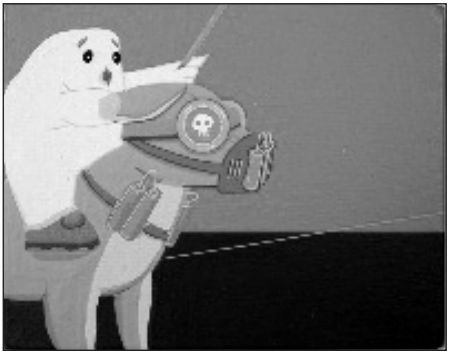

Výstava Pramene priamo nadväzuje na najstaršie slovenské sympózium maľby, založené v roku 1967 v Moravanoch nad Váhom. Za štyridsať rokov jeho existencie sa zbierka diel v rámci sympózia rozrástla do úctyhodných rozmerov, pričom zahŕňa široké spektrum zahraničných autorov. Pravda, vzhľadom na dobovú situáciu sa výber zahraničných umelcov zameriaval skôr na rámec tzv. východného bloku, čo však dnes skôr pridáva akcii na zaujímavosti a umožňuje konfrontáciu s modernejšími dielami. Dostatočný časový odstup a veľké množstvo nazbieraných artefaktov dal kurátorom šancu vyselektovať staršie diela, ktoré stále spĺňajú vysoký estetický štandard a kritériá, no zároveň zachovávajú svedectvo o praktikách a normách doby, v ktorej vznikli. Dokonca ani obrazy z rozvojových krajín ako Kuba či Vietnam zďaleka nekopírujú iba pravidlá socialistického realizmu, ale dávajú dnes nie tak častú možnosť spoznať a priamo porovnávať cudzokrajné prvky a námety z týchto exotických krajín. Už tradične silné zastúpenie na sympóziu má kvalitná generácia poľských autorov z prelomu sedemdesiatych a osemdesiatych rokov. Západné štáty reprezentujú najmä autori z Veľkej Británie, Francúzska a Švajčiarska.

Hlavným ťahúňom výstavy však zostávajú slovenskí umelci, z ktorých viacerí patria k absolútnej špičke a klasikom slovenského výtvarného umenia: Milan Laluha, Alojz Klimo, Julián Filo, Milan Paštéka a.i. Výborne im sekundujú aj aktuálni mladí slovenskí autori, z ktorých niektorí sa ešte len etablujú v povedomí širšej umeleckej verejnosti, ako Erik Šille (obr.), či Ján Vasilko. Práve záujem mladej umeleckej generácie o sympózium dáva najavo, že by bolo chybné označovať ho len za akúsi retrospektívu, či dozvuky starších ročníkov.

Na výstave v Trnave je prezentovaných štyridsaťosem závesných obrazov, takmer všetko olejomalieb, od štyridsiatich autorov, tvoriacich v rozličnom období a prostredí. Zo štýlovej stránky ide o pomerne pestrú kombináciu abstrakcie, figuratívnych motívov, ako aj rôznych dobových umeleckých smerov.

Michal MIRONOV, GJK

Ako som založil prvú súkromnú ochranku

Súkromné gorily vraj v bývalej ČSSR neexistovali. V dobových encyklopédiách som o nich nenašiel ani zmienku. Autorom zrejme unikol fakt, že už pred štyridsiatimi rokmi, za socializmu, som založil v Trenčíne prvú súkromnú ochranku, ktorá asi týždeň operovala v kaviarni hotela Tatra a bola vyplácaná v naturáliách.

Na kontrabas a neskôr basgitaru som hrával v chýrnej trnavskej skupine Optimist sextet od júna 1964 ako študent trnavskej priemyslovky. V júli som už s nimi hral v hoteli Tatra v Trenčíne, kde sme zostali celé prázdniny. Bolo to fantastické. Cez deň sme sa kúpali vo Váhu s partiou dievčat, opaľovali sa, člnkovali a večer hrali. To sa opakovalo každý rok, aj v lete 1967, kedy sme v Tatre hrali naposledy. To už sme boli spolu s kapelníkom a trombonistom Janom Ozábalom a spevákom Ľubošom Novotným prijatí na PdFUK v Trnave. Vtedy boli v skupine ešte študenti – bubeník Milan Adamík a speváčka Gizela Semančíková a tenorsaxofonista Váňa (v rámci konšpirácie ostane v tomto príbehu jeho pravé meno utajené), ktorý pracoval vo fabrike Trnavských automobilových závodov (TAZ). Jediný z nás, kto mal tiež prázdniny, ale už neštudoval, bol klavirista Jožko Kudri, učiteľ malých huslistov v starej hudobnej škole, ktorá vtedy sídlila na Paulínskej ulici (dnes je v budove Regrutačné stredisko Slovenskej armády).

Vždy v noci z nedele na pondelok sa štyri sedminy kapely rútili z Trenčína do Trnavy na malých Pionieroch. Ja som na motorke sedával za Jožkom Kudrim a Milan Adamík za tenorsaxofonistom Váňom. V pondelok mali totiž muzikanti v Tatre voľný deň, a pred jazdou sme uzatvárali stávky, ktorá dvojica príde domov skôr.

V Trenčíne sme boli veľmi populárni. V repertoári sme mali niekoľko hitov od The Beatles, Rooling Stones, Gotta, Matušku, Bobeka, Jandu, Sychru, Kostolányiovej (predtým s Optimistami spievala), Grúňa, veľa amerických swingových piesní, ale aj vlastných. Napríklad, veľký úspech mala skladba Jožka Kudriho Ty si tá láska moja. Keď hrali Optimisti, kaviareň Tatry bývala vždy plná.

Vynikajúcu zábavu občas pokazil ozrutný chlapisko, ktorého volali Pišta Rehák. Nemal v sebe ani zamak štábnej kultúry. Keď chcel tancovať, vyhliadol si niektorú dievčinu, chmatol ju za ruku, zavrčal „No póóď," a nasilu ju roztrasenú dotiahol pred nás. Potom basovým hlasom ako spod lavóra zavelil: „Nonoleta!" Bol to dobový francúzsky „slaďák" a v našom preklade sa volal Plnoletá. Kapelník hneď zastavil práve interpretovanú skladbu a tiež zavelil: „Nonoleta!". Naklonil sa k nám a so sarkastickou grimasou precedil: „Chlapci, hráme za vlastné zuby!" Pišta si pritisol útle, chvejúce sa dievča k svojmu obrovskému telu a nemotorne jej začal dupať trinástkami po jemných nôžkach. Uprostred piesne ju zrazu demonštratívne nechal stáť v kole, aby všetci videli, že o ňu vlastne vôbec nestojí, zavrčal, že sa ide na malú potrebu vy.... a odkráčal, kliesniac si medzi tancujúcimi cestu svojimi labami ako lopatami veterného mlyna.

Pišta bol skutočným majstrom v ničení tanečných večierkov. Svedkami jeho vyčíňania boli aj dnes už známe hudobné hviezdy – stálice, ako saxofonista Dušan Húšťava, trombonista Fero Karnok, klavirista a spevák Janko Lehotský a mnohí ďalší, ktorí si chodili s nami zadžemovať. V Trenčíne totiž vtedy sídlila Posádková hudba Československej armády, a tak sa objavovali pri našom muzikantskom stole a na pódiu dosť často.

Všetko bolo, ako sa hovorí, v najlepšom neporiadku, kým sa nestala zvláštna vec. V lete 1967 začala fungovať nejaká čiastočná amnestia a v Trenčíne, ktorý bol významným železničným uzlom, sa začiatkom augusta začali zo stanice postupne rojiť bývalí väzni, prepustení z rôznych československých väzníc.

S prepustenými Trenčanmi sa vrátil aj Pištov brat Marián. Muzikantov mal veľmi rád a preto nám chcel, ako aj iným, predať za lacný peniaz modré šuštiakové kabáty, ktoré boli vtedy módnym hitom. Finta bola v tom, že ľuďom ukázal a dal vyskúšať celý plášť, ale potom im predal iba perfektne zabalenú polovicu. Niektorí skúsili polovičný plášť u Mariána reklamovať, no po niekoľkých tvrdých inzultáciách na to rýchlo zabudli.

Spomedzi húfu prepustených väzňov sa v hoteli Tatra objavil aj bývalý kuchár z trnavskej TAZ-ky. Keď uvidel na pódiu saxofonistu Váňu, ktorý tiež pracoval v TAZ-ke, rozhrnul tancujúcich na parkete, zastal pred kapelou a zareval:

„Konečne som ťa našiel!“ Na srdečné zvítanie to však akosi nevyzeralo. Kuchár sa nechcel s Váňom bratať, ani objímať vo tri vrhy. Naopak, podľa toho, čo vravel, túžil ho čím skôr pokrájať nožom na viacero kúskov alebo prinajmenšom dopichať tak, až bude z neho riečica. Vo svojom prejave bol veľmi presvedčivý. Vrieskal, že Váňa mu pred časom hodil do ksichtu tanier s jeho kuchárskym umením a na takú krvavú urážku sa vraj nezabúda.

Saxofonista cholerického, soptiaceho „basistu“ ignoroval s nadhľadom trojmetrového chlapa (dva metre bol vysoký a vážil metrák). Keď sme dohrali, tak mlčky sadol na malú motorku Pionier a jachal domov, do Trnavy, kde si ráno o 6.00 h štikol kartu na vrátnici TAZ-ky.

Keď na druhý deň poobede opäť prijachal, neľahol si na hodinku pred hraním ako zvyčajne. Strnulo sedel a dlho hľadel do prázdna. Potom ma pomaly oslovil: „Monček, čo mám robiť? Počul som, že ten kuchár vie, ako sa najlepšie reže mäso... A ešte je aj potkan, basista, nezastaví sa pred ničím...“

Chápal som, že Váňovi, hoci aj bol trojmetrový, nie sú kuchárove vyhrážky celkom ľahostajné. Ani ja by som si nebol na jeho mieste istý, či si v hroziacej situácii dokážem udržať pôvodnú konzistenciu. Tváril som sa však, akoby o nič zvláštne nešlo: „Váňa, žiadna kaša sa neje taká horúca, ako sa navarí... Pospi si, a ja to zatiaľ dám do poriadku,“ sľuboval som.

V tú noc sa kuchár – rozparovač v kaviarni neobjavil. Boli tam však tajní v civile, každý ich poznal. Keď som ich požiadal, aby pre Váňovu ochranu niečo urobili, povedali, že dokiaľ ten kuchár nezačne spracovávať Váňu na fašírku, nemôžu nič podniknúť.

Keď sme ďalší večer prišli do kaviarne, pri našom muzikantskom stole sedeli štyria muži. Likvidátor tanečných večierkov Pišta Rehák sa postavil, podal mi obrovskú pazúru a vážne prehovoril hlbokým basom: „Mňa poznáš.“ Potom ukázal pravačkou: „Toto je môj brat Marián, teraz prišiel z basy,“ potom ľavačkou: „Tento študoval za dochtora, dobre podrezáva,“ a nakoniec predstavil škuľavého valibuka: „A tento tiež dobre bije...“

Svitlo mi, že mám pred sebou skupinu, ktorej kvality by sa dali vhodne využiť. Po Rehákovom prejave som zvyšným trom „statočným“ tiež podal pazúru a predstavil im saxofonistu, ktorého mali chrániť. Vysvetlil som krátko situáciu a sľúbil, že ak chránená osoba ostane nažive v nepoškodenom stave, primerane im vyjadríme svoju vďačnosť.

Hrali sme asi dvadsať minút, keď Váňa zohol ku mne hlavu a bokom precedil: „Monček, prečo tie ozrutné opice tak na mňa gánia...?“

„Mal by si im asi niečo objednať, veď pracujú pre teba.“

Váňa dal postaviť na stôl litrovú fľašu borovičky. Ochrancovia sa vynikajúco bavili, až bola litrovka prázdna. Potom zasa riadne zagánili.

Prvý večer ochranky stál Váňu tri litre borovičky a kuchár neprišiel. Vlastne – už nikdy neprišiel. Po týždni smutný saxofonista v priebehu prvého hudobného kola pozrel na gániacu štvorku a zavrčal: „To nie sú obyčajné opice. Pozri, aké sú ozrutné, majú chlpy, nízke čelá, oči blízko seba, rozčapnuté nosy a chlastajú ako dúhy. Monček, to sú gorily!“

Potom povedal vetu, ktorú používal v čase najvyššieho stupňa rozčúlenia: „Čaša trpezlivosti sa naplnila.“ V polovici skladby odišiel z pódia, zbalil si veci a odfrčal s kamennou tvárou na stonajúcom Pionieri proti noci. V Trnave pri čerpadle pohonných hmôt na

Bučianskej ceste mal haváriu a rozbil motorku. Vstal, oprášil sa, a tých niekoľko sto metrov, čo mu ešte chýbalo domov, prešiel pešo. Až potom vysvitlo, že obe nohy mal v členkoch zlomené.

Tak sme zašli za Dušanom Húščavom a dohodli sa s ním, že s nami bude hrať na saxík namiesto Váňu. Večer sa tam však vyskytol ďalší zurvalec z mokrej štvrte, ktorému sa podarilo vínom obliať Dušanovu posádkovú uniformu s emblémami harfy. Dušan sa pomaly vystrel v plnej výške a objeme, pozrel na poškvrnenú uniformu a objavne skonštatoval: „Ty si ma oblial!“ Vzápätí zurvalcovi ubalil pravačkou riadny direkt pästou do tváre.

„Ty sa z Tatry živý nedostaneš,“ kričal zurvalec s opuchnutou tvárou, a s krikom, aby to vyzeralo, že má všetko pevne v rukách, predviedol kolosálny estetický ústup. Smädní „Rehákovci“, ktorí práve sedeli pri vedľajšom stole bez práce, zajastrili, nadvihli sa na stoličkách a dúfali, že dostanú nové angažmány. Pretože nebolo isté, či zurvalec nestriehne pred Tatrou aj s posilami, Dušan sa do kasární radšej nevrátil.

V tú noc spal v mojej izbe ďalší saxofonista. Keď som zaspával, ďakoval som Bohu, že mi dal do rúk miesto saxofónu kontrabas. A saxofonista Váňa, ktorý si doma liečil svoje zranenia, vôbec netušil, že asi ako prvý v ČSSR využil služby súkromnej ochranky a dal jej členom jednotné pomenovanie, ktoré sa potom zaužívalo nielen na celom Slovensku, ale aj vo svete.

Marián MRVA

Výsledkový servis z trnavských športovísk

DVADSAŤ KRAJÍN VYŠPERKOVALO JUBILEUM F3J – Letisko Aeroklubu Trnava pri obci Boleráz (miestna časť Klčovany) bolo dejiskom deväťdňového festivalu rádiom ovládaných modelov vetroňov kategórie F3J. Zúčastnili sa jej súťažiaci z dvadsiatich štátov: Belgicka, Bulharska, Česka, Francúzska, Holandska, Chorvátska, Izraela, Litvy, Maďarska, Nemecka, Poľska, Rumunska, Ruska, Slovinska, Švajčiarska, Talianska, Turecka, Ukrajiny, Veľkej Británie a SR. Zaujímavosťou bola účasť športovcov Tureckej republiky Severný Cyprus. Tento štát však OSN neuznáva. Preto mohli severocyperskí piloti štartovať iba v našej prvej súťaži. Doteraz najvýznamnejšie športové podujatie v celej histórii bolerázskeho letiska otvoril 20. ročník Trnavského pohára. Pripravilo ho Mesto Trnava spolu s Modelárskym klubom 03. Rekordné pretekárske pole (148 pilotov) zároveň súperilo o ôsme bodové konto do tohtoročného Svetového pohára. Primátor mesta Trnavy Štefan Bošnák odovzdal svoju víťaznú trofej Philipovi Kolbovi (Nemecko), úradujúcemu šampiónovi z ME 2005 v chorvátskom Osijeku. Strieborný stupienok si vybojoval Ukrajinec Olexandr Petrenko a tretí skončil Karl Hinsch (Nemecko). Najlepší junior, Jevgenij Šurygin (Rusko), obsadil v 12-člennej finálovej skupine ôsmu priečku. Súťaž trojčlenných tímov Trnava Cup 2007 sa stala korisťou minuloročných majstrov sveta, reprezentantov Nemecka. Na jubilejnú pohárovú konfrontáciu nadviazal šiesty európsky šampionát za účasti 60 mužov a 38 juniorov. Vrcholnú šesťdňovú súťaž veľkých termických modelov klzákov zastrešil Trnavský samosprávny kraj. Pri slávnostnom otvorení nechýbala známa folklórna skupina Špačinčanka. Počas šiestich dní sprevádzala bolerázske ME veterná i búrková smršť, aj slnkom zaliata obloha. V extrémnych poveternostných podmienkach napokon triumfoval medzi pilotmi do 18 rokov mladý holandský reprezentant Lesley van der Laan pred Johannesom Weberom (Nemecko) a Arijanom Hucaljukom (Chorvátsko). Z rúk zástupcu predsedu TTSK Zdenka Čambala prevzali poháre vyššieho územného celku aj traja najlepší muži štvorkolového finále na 15 minút: zlatý Sebastian Feigl, strieborný Tobias Lämmlein (obaja Nemecko) a bronzový Marko Salvigni (Taliansko). Najlepší Slovák, Nitran Juraj Adámek, skončil ôsmy.

Zástupcovia Medzinárodnej leteckej federácie Tomáš Bartovský (ČR) a Raymond Pavan (Luxembursko) odovzdali zlaté medaily víťazným tímom – českým juniorom a nemeckým seniorom. Technicky náročné zápolenie absolútnej európskej elity F3J pripravil štáb na čele s Františkom Bachratým, Viliamom Schaubmárom a Ivanom Vančom. Stojí za zmienku, že táto trojica (ešte spolu s Cyrilom Trnkusom a Stanislavom Loučkom) založila v roku 1986 na trnavskom letisku Kopánka teraz jubilujúce podujatie obľúbených RC modelov vetroňov.

HIRNEROV MEMORIÁL VYHRAL ŠTART NOVÉ ZÁMKY – Trnavský hádzanár storočia Marián Hirner, nezabudnuteľný reprezentačný brankár v drese s číslom šestnásť a neskôr tréner či prezident klubu, patril medzi najvýznamnejšie športové osobnosti v malom Ríme. Nečakaná smrť v 51. roku života mu však zahatala nejeden hádzanársky zámer. Mesto Trnava si uctilo pamiatku svojho bývalého poslanca spolu s technickými realizátormi z HK 47 v podobe 2. ročníka spomienkového turnaja. Usporiadateľský štáb viedol Alexander Ulašin. Okrem domáceho klubu štartovali traja extraligisti. Pri neúčasti minuloročných víťazov z Košíc si Pohár primátora mesta odniesli novozámockí hádzanári, bronzoví v predošlej majstrovskej sezóne, ktorí zvíťazili vo všetkých troch dueloch. Poradie: 1. Štart Nové Zámky 6 bodov, 2. ŠKP Bratislava 4 b., 3. Topvar Topoľčany 2 b., 4. HK 47 Trnava bez bodu. Ako hosť sa predstavil v domácom tíme Mariánov syn Rastislav, teraz chytajúci v Nemecku. Najpresnejšiu mušku mal kanonier víťazného tímu Gabriel Vadkerti, autor 21 gólov. Budúci rok zaradia toto podujatie medzi vrcholné športové akcie v rámci trnavských osláv 770. výročia udelenia výsad slobodného kráľovského mesta. Akiste vhodným spestrením turnaja by bol exhibičný zápas bývalých spoluhráčov M. Hirnera.

TRIDSIATE NARODENINY KLUBU REKREAČNÉHO BEHU – Víťazom 28. ročníka Lesného behu zdravia v trnavskom Kamennom mlyne (8 910 m) sa stal Ľuboš Ferenc, člen domáceho Fešák teamu, časom 31:21 min. Pred druhým v cieli, Trnavčanom Tomášom Kopčíkom, mal náskok 1:02 min, tretí dobehol Leopoldovčan Tomáš Ondriga (33:15). Zo žien bola najrýchlejšia Michaela Klimová (Slávia Trnava, 42:15). Štartovalo 39-členné pole. Vecné ceny, venované patronátnym Mestom Trnava, sa rozdeľovali medzi pretekárov tombolovým spôsobom. Súčasne išlo o oslavu 30. výročia založenia Klubu rekreačného behu v Trnave, najstaršieho na Slovensku. Rodný list mu vypísali 2. septembra 1977. Jeho spoluzakladateľ a doterajší predseda Ján Szabo bežal v Kamennom mlyne i teraz. Rovnako nechýbal na trati ani 81-ročný nestor Tibor Vaňo z Chrabrian pri Topoľčanoch, či čerstvý trnavský sedemdesiatnik Pavol Selecký.

BASKETBALOVÝ PRIMÁT DO NITRY – Do programu TTL patrila aj 6. kapitola basketbalového turnaja žien o Pohár primátora mesta. Hral sa po ročnej prestávke. Trojdňový jarmočný turnaj Trnava Cup 2007 usporiadal BK Slávia v spolupráci s mestským magistrátom. Riaditeľskú taktovku držal poslanec MZ Ing. Ján Jobb. Spolu s predsedníčkou klubu Teréziou Jakabovičovou, navyše stále aktívnou hráčkou, pripravili vydarenú konfrontáciu pred štartom nového ročníka majstrovských súťaží. Domáce zverenky trénera Juraja Lukoviča príjemne prekvapili hrou, aj striebornou priečkou. Predstihli ich iba favoritky z Nitry, účastníčky extraligy. Slávistické žlto-modré dresy obliekli: Z. Belková (30 bodov), S. Bohunická (31), M. Dvoráková, M. Hodulíková (36), N. Horváthová (16), S. Hujsiová (36), D. Jakabovičová (2), T. Jakabovičová (4), D. Knížová (15), S. Nádašská (39), D. Repíková (11), M. Tkáčová, K. Vilčeková, J. Vysudilová (10). Poradie: 1. Inpek UKF Nitra 8 bodov, 2. BK AŠK Slávia Trnava 7 bodov, 3. FilDub Bratislava, 4. UMB Banská Bystrica, 5. BK-D Michalovce, všetky po 5 bodov (o poradí rozhodli ich

vzájomné zápasy). Výsledky: Trnava – Banská Bystrica 55 : 51 (18 : 13, 15 : 12, 13 : 18, 9 : 8), Nitra – Michalovce 115 : 24 (27 : 6, 29 : 0, 26 : 3, 33 : 15), Nitra – Trnava 90 : 50 (22 : 19, 27 : 18, 17 : 8, 24 : 5), Bratislava – Banská Bystrica 69 : 52 (21 : 14, 18 : 21, 19 : 8, 11 : 9), Trnava – Michalovce 42 : 34 (11 : 4, 15 : 12, 8 : 5, 8 : 13), Bratislava – 51 : 74 (13 : 16, 17 : 23, 17 : 19, 4 : 16), Banská Bystrica – Nitra 36 : 54 (14 : 15, 10 : 14, 5 : 12, 7 : 13), Bratislava – Michalovce 51 : 55 (5 : 9, 12 : 15, 12 : 15, 22 : 16), Michalovce – Banská Bystrica 41 : 58 (14 : 17, 9 : 14, 13 : 12, 5 : 15), Bratislava – Slávia Trnava 66 : 78 (19 : 15, 8 : 23, 19 : 18, 20 : 22). „Pohár pre najlepšiu strelkyňu získala Veronika Korbačková (FilDub Bratislava), autorka 63 bodov. Za najlepšiu hráčku bola vyhlásená domáca Marianna Hodulíková. Prvý deň nastúpila v drese Nitry aj Trnavčanka Sandra Hujsiová, ktorá bude v nastávajúcom ročníku basketbalových súťaží v Nitre hosťovať práve pod Zoborom. V našom družstve sme dali príležitosť kadetkám N. Horváthovej a Tkáčovej. Ozdobou turnaja bola piatková účasť novej nitrianskej posily Lucie Krč-Turbovej, kapitánky úspešnej reprezentácie SR v nedávnych majstrovstvách sveta dievčat do 19 rokov v Bratislave," dodal J. Jobb, vedúci družstva žien BK Slávia.

TRNAVSKÝCH 6 666 METROV PÄTNÁSTY RAZ – Súčasťou pestrej športovej ponuky počas Tradičného trnavského jarmoku, najstaršieho a najväčšieho na Slovensku, bolo 15. dejstvo Jarmočnej časovky jednotlivcov na 6 666 m. Preteky na tejto nevšednej vzdialenosti majú v Trnave bohatú, vyše 110-ročnú históriu. Najrýchlejší čas na pôvodnej trati, 11:59,2 min, dosiahol 27. septembra 1896 domáci Augustín Vrchovský. Obnovená tradícia pridala cez jarmočný víkend do kroniky trnavskej časovky jubilejný zápis. Napriek chladnému počasiu prišlo na štart 104 pretekárov z celej SR. Podujatie bolo zároveň 28. kolom Slovenského pohára Masters. Traja najrýchlejší v absolútnom poradí 15. ročníka časovky Trnavských 6 666 m: 1. Marián Valášek (CK Generali Trnava) 8:41 min, 2. Pavol Križan (ŠKC Dubnica nad Váhom) 8:45, 3. Robert Mitošinka (CK RCT Martin) 9:10. Na záver sezóny dostalo priestor aj dekorovanie najlepších aktérov Trnavskej cyklistickej ligy Generali 2007. Kalendár tvorilo 16 podujatí. Kvôli nepriazni počasia však posledné kolo zrušili. Štáb tejto vzorovo pripravenej mestskej ligy kormidloval tandem Marián Hlbocký – Ladislav Duboš. Konečné výsledky 13. seriálu: 1. František Ostracký (CK Piešťany) 624 bodov, 2. Karol Lipovský 621, 3. Marián Valášek (obaja CK Generali Trnava) 609.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Malokarpatský maratón prvý raz v nedeľu

Grand Prix Slovakia 2007 v kulturistike generálkou na majstrovstvá sveta

AJ O MAJSTRA TRNAVY – Legendárny grécky vojak Feidippides nachádza svojich nasledovníkov aj na okruhu pod Malými Karpatmi. V nedeľu 14. októbra o 10. hodine odštartujú v Trnave, pred Študentským domovom Miloša Uhra na Ulici Jána Bottu, už 33. ročník maratónskeho behu. Klasická vzdialenosť 42 195 metrov, s obrátkou v Lošonci, čaká na mužov a ženy. Majú byť medzi nimi aj obhajcovia lanského primátu, Ján Moravec (ŠKP Skalica, 2:34:42 h) a Andrea Bérešová (DŠK Kryha Bratislava, 3:19:14). Preteky budú zároveň pätnástymi akademickými majstrovstvami SR. Pred rokom pripadol vysokoškolský titul Jakubovi Beňovi (UMB Banská Bystrica, 2:38:03). Mestský magistrát súčasne zastrešuje šampionát Trnavčanov. Predošlú zlatú medailu si celkovým deviatym miestom vybojoval Ľuboš Ferenc (2:54:09) pred Tomášom Kopčíkom (3:16:09) a Milanom Vagom (3:18:07). Ten by mal bežať svoj stý maratón. Riaditeľstvo tradičného

atletického sviatku vedie skúsená dvojica Marián Merica – Alfréd Morvay z MtF STU. Stojí za povšimnutie, že MKM sa prvý raz v celej histórii pobeží v nedeľu.

VRCHOLNÁ SÚŤAŽ KULTURISTOV – Grand Prix Slovakia v Trnave býva každoročne najvýznamnejšou kulturistickou konfrontáciou v rámci celej SR. Tentoraz sa tak stane v sobotu 20. októbra od 15. do 18. h v Dome kultúry na Trojičnom námestí. Vlani sa predstavilo 28 svalnáčov zo siedmich štátov a hlavnú cenu odovzdali Štefanovi Havlíkovi (VŠC Dukla Banská Bystrica). Technickým realizátorom z TJ Fortuna, pod vedením kulturistickej legendy Petra Uríčka (majster Európy, desaťnásobný federálny šampión), aj tentoraz podáva Mesto Trnava pomocnú ruku pri zabezpečení medzinárodnej prehliadky silných mužov. Poháre v 18. kapitole GPS čakajú na najlepších borcov troch hmotnostných kategórií (do 75, do a nad 87,5 kg). Súčasne pôjde o nominačnú previerku slovenských reprezentantov pred MS 2007. Budú v juhokórejskom meste Jeju.

POZVÁNKY NA FUTBAL, HOKEJ A BASKETBAL – Trnavskí priaznivci najvyššej futbalovej súťaže môžu sledovať tento mesiac dve vystúpenia svojich „bílích andelov“ na Mestskom futbalovom štadióne Antona Malatinského. V sobotu 6. októbra o 14.30 h sa stretnú Mazurovi zverenci s Ružomberkom a v pondelok 29. 10. o 19.55 h v televíznom súboji nastúpia proti Nitranom. Na prvoligový hokej v Trnave možno ísť v októbri štyri razy. Domáci „gladiátori“ z HK si zmerajú sily na ľade MZŠ v piatok 12. s Piešťanmi, v utorok 16. s Považskou Bystricou, v utorok 23. s Topoľčanmi a v utorok 30. s Prievidzou (vždy o 17.30 h). Na prvoligové basketbalistky Slávie čaká druhé dvojkolo novej majstrovskej sezóny s celkami z metropoly SR. V mestskej telocvični AŠK Slávia na Ulici Jána Hajdóczyho, pri tenisových dvorcoch, privítajú v sobotu 13. 10. o 16.30 h partnerky z klubu Dubček Bratislava. O deň neskôr od 10. h nastúpia Trnavčanky proti rezerve Slovana. A ešte pozvánka pre nové adeptky tohto olympijského športu. Basketbalový klub AŠK Slávia organizuje nábor dievčat narodených v r. 1998 a mladších. Každý pondelok v októbri sa môžu prihlásiť v telocvični Slávie, Na rybníku, od 15.30 do 17. h.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Recepty zeleninových jedál z Dní zdravia

Cieľom súťaže o najlepšie recepty zeleninových jedál, ktorú už po tretí raz vyhlásila Kancelária Zdravé mesto Trnava v spolupráci s Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity a vyhodnotila pri príležitosti Dní zdravia, je obohatiť jedálny lístok Trnavčanov o menej známe jedlá zo zeleniny a ovocia. Najlepšie recepty budeme opäť pravidelne uverejňovať v tejto rubrike.

ZAPEČENÝ KARFIOL INAK

Potrebujeme:
karfiol, cestovinu vhodnú na zapekanie, kyslú smotanu, strúhaný syr, cibuľu, olej.
Postup:
Krátko povaríme karfiol. Uvaríme vhodnú cestovinu a zmiešame ju s cibuľou osmaženou na oleji. Do vymasteného pekáča kladieme vrstvu cestoviny, rozložíme ružičky karfiolu, posolíme a zalejeme smotanou. Navrstvím cestovinu, zalejeme smotanou a dáme zapiecť. Po chvíľke pečenia nalejeme navrch zvyšok smotany (tak, aby nepretiekol na dno).
Pred dopečením posypeme strúhaným syrom.

Do súťaže Dni zdravia 2007 na recepty zeleninových jedál zaslala Mgr. Kornélia Duchoňová

Prednáška o význame antioxidantov v strave

Kancelária Zdravé mesto Trnava vás pozýva na prednášku piateho ročníka cyklu Zdravie všetkými pohľadmi (Škola verejného zdravia) na tému Význam antioxidantov pre zdravie, ktorá sa uskutoční vo štvrtok 25. októbra o 17.00 h v zasadačke na Trhovej ulici 2 (býv. Tatrasklo). Prednášať bude Milada Lukáčová.

Dozviete sa, že antioxidanty sú významnými faktormi ochrany pred civilizačnými chorobami. Ak máte záujem overiť si, či vaša strava obsahuje dostatok antioxidantov na optimálnu ochranu pred voľnými radikálmi, môžete si za poplatok dať zmerať obsah antioxidantov vo vašom organizme neinváznou metódou biofotónovým skenerom.

Rizikové faktory a prevencia osteoporózy

Kosť je živé tkanivo, ktoré sa počas života stále obmieňa. Zvýšené odbúravanie kosti na úkor novotvorby, podmieňuje vznik osteoporózy – systémového ochorenia kostry charakterizovaného nízkou hustotou kostnej hmoty a zmenami mikroštruktúry kostí, spojených so zvýšenou lámavosťou a náchylnosťou k zlomeninám.

Osteoporóza je tichá pandémia, ktorá sa postupne stáva hrozbou 21. storočia. Výskyt osteoporózy narastá spolu so zmenami v životnom štýle. Liečba jej následkov (osteoporotických zlomenín, najčastejšie krčka stehennej kosti a chrbtice, ich chirurgické korekcie, doliečovanie, prípadná invalidizácia pacientov) vyžaduje obrovské a stále rastúce finančné prostriedky.

Osteoporóza sa spočiatku považovala za prirodzenú súčasť starnutia u žien, dnes sa považuje za chorobu nezávislú od veku a pohlavia. Vo väčšine prípadov možno osteoporóze úspešne predchádzať a opatrenia, ktoré sa uplatňujú pri prevencii osteoporózy a jej následkov, sú účinné v každom veku.

K rizikovým faktorom vzniku ochorenia patria: ženské pohlavie, vyšší vek, fajčenie, nadmerná konzumácia alkoholu, nedostatočná fyzická aktivita, nedostatočný príjem vápnika a vitamínu D, nedostatok ženských pohlavných hormónov (predčasná menopauza), výskyt osteoporózy v rodine a výskyt zlomeniny v anamnéze.

V detstve je rast kostí a zvyšovanie ich pevnosti najintenzívnejšie, akumulácia kostnej hmoty trvá až do konca 3. dekády života. Pred veľkým úbytkom kostnej hmoty v starobe alebo v priebehu iných chorobných procesov sú najlepšie chránení tí ľudia, ktorí počas dospievania dosiahli maximálnu kostnú hmotu. Na jej vytváraní sa podieľajú genetické dispozície a významnú úlohu zohrávajú aj ovplyvniteľné faktory: dostatočná a primeraná výživa (dostatok vápnika), primeraná telesná hmotnosť a primeraná telesná aktivita. Detstvo a dospievanie sú teda rozhodujúcim obdobím v prevencii osteoporózy (maximálna akumulácia kostnej hmoty, získanie celoživotných návykov, ktoré prispievajú k udržaniu dobrého zdravia kostí).

U žien nástup menopauzy vedie k znižovaniu kostnej hmoty, rýchlosť jej straty možno spomaliť denným príjmom aspoň 1 500 mg vápnika. Substitučná hormonálna terapia môže znížiť kostné straty, ale potrebný je pritom príjem aspoň 1 000 mg vápnika denne.

V prevencii osteoporózy sa uplatňuje predovšetkým:

- Správna výživa, predovšetkým dostatočný príjem vápnika (najmä prostredníctvom mlieka a mliečnych výrobkov) a vitamínu D (ak je to nevyhnutné, tak suplementácia prípravkami). Nedostatočný príjem vápnika v mladom veku nemôže úplne kompenzovať ani jeho zvýšený príjem v neskoršom živote. Odporúča sa každodenná konzumácia mlieka a mliečnych výrobkov.

■ Treba sa vyhýbať potravinám s vysokým obsahom fosfátov (mäsové výrobky konzervované fosfátmi, „kolové“ nealkoholické nápoje, potraviny rýchleho občerstvenia a pod.)

■ Nefajčenie – fajčením sa zosilňujú prejavy nedostatku D vitamínu a zvyšuje sa riziko osteoporotických zlomenín; neodporúča sa konzumovať ani nadmerné množstvo alkoholu.

■ Primeraná fyzická aktivita – v mladosti zvyšuje hustotu kostí a vo vyššom veku spomaľuje stratu minerálov z kostí.

Veľká časť populácie nespĺňa súčasné odporúčania o optimálnom príjme vápnika, pričom množstvo vápnika je u každého jednotlivca ovplyvnené ešte príjmom vitamínu D, inými zložkami potravy, hormónmi, niektorými liekmi, vekom, genetickými faktormi a pod. Štatistiky vykazujú veľmi nízku fyzickú aktivitu v každom veku. Podobne zlá situácia je aj v konzumácii mlieka a mliečnych výrobkov.

Na znižovanie alebo aspoň zastavenie hrozivého nárastu osteoporózy je nevyhnutné vzdelanie a výchova obyvateľstva k zdravému životnému štýlu a úprava výživy. Poradenstvo o zdravom životnom štýle vám poskytnú pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave v Poradenskom centre zdravia na Halenárskej ulici č.23.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave, MUDr. Viliam Damin, vedúci odboru podpory zdravia

Kde budú veľkokapacitné kontajnery?

Mesto Trnava oznamuje občanom, že v októbri budú v rámci jesenného upratovania opäť, tak ako každý rok, rozmiestnené v meste veľkokapacitné kontajnery.

■ Od 19. do 24. októbra budú v mestskej časti Modranka, na Oravnom, Medziháji, Farárskom a na Kočišskom.

■ Od 25. do 30. októbra budú rozmiestnené na dvoch uliciach mesta – na Stromovej pri býv. PNZ a na Ulici L. Janáčka.

Pripomíname, že pristavené kontajnery budú priebežne odvážané a nahrádzané prázdnymi. Žiadame občanov, aby do kontajnerov neukladali biologický odpad ako sú konáre stromov, časti viniča ap. Tento odpad treba ukladať vedľa kontajnerov (pri záhradkárskej oblasti na Golianovej ulici na tradičné miesto), odkiaľ bude zvlášť odvážaný na spracovanie do kompostárne.

Opäť dôrazne upozorňujeme podnikateľské subjekty, že je zakázané vyvážať do kontajnerov odpad z prevádzok. Akcia má poslúžiť výlučne občanom, aby sa zbavili nadrozmerného odpadu. Voči firmám nerešpektujúcim tento zákaz môžu byť vyvodené sankčné postihy v zmysle platných právnych noriem.

■ Ďalej oznamujeme občanom, že vo všetkých zberných dvoroch bude v čase jarného upratovania predĺžená prevádzková doba takto:

V sobotu 27. októbra do 18.00 h a v nedeľu 28. októbra do 12.00 h.

Zároveň vyzývame občanov, aby využívali možnosť vyvážať nadrozmerný odpad bezplatne do zberných dvorov priebežne počas celého roka. Bližšie informácie týkajúce sa prevádzky zberných dvorov je možné získať priamo na zberných miestach. Prevádzkovateľom zberných dvorov je spoločnosť .A.S.A., s. r. o., t. č. 55 13 754.

Zoznam zberných dvorov:

Priemyselná 5 (bývalé Technické služby), Cukrová ulica (za areálom Slávie), A.Kmeťa (Kopánka), J. G. Tajovského (Prednádražie II), J. Bottu (pri ZŠ), Sasinkova

Galéria Jána Koniarka

■ **Synagóga**

Medzinárodné sochárske sympózium

BRONZ

autori: J. Jankovič, M. Rudavská, J. Kostka, a.i.

vernisáž vo štvrtok 11. októbra o 18.00 h

do 2. decembra

Výber diel zo 4 ročníkov medzinárodného sochárskeho sympózia, založeného v roku 1994 v Galante akademickými sochármi Ladislavom Sabom a Jozefom Hoborom. Zastúpení budú známi slovenskí aj zahraniční umelci. Expozíciu bude tvoriť približne 20 menších bronzových objektov, ktoré ponúknu široké spektrum nazerania na sochársku tvorbu – od klasickej „postrodinovskej" formy až po moderné expresívne vyjadrenia. Napriek množstvu moderných plastík výstava vyzdvihuje práve klasický fenomén odlievaného bronzu.

■ **Kopplov kaštieľ**

ROZMARNÉ CESTY – Maja Poláčková

do 14. októbra

40 ROKOV MAĽBY – Medzinárodné maliarske sympózium Piešťany 1967 – 2006

kurátori: Vladimír Beskid (GJK), Silvia Čúzyová

do 28. októbra

40 rokov maľby odkazuje na najdlhšie trvajúce sympózium maľby na Slovensku – medzinárodnú akciu založenú v roku 1967 v Piešťanoch. Odvolávajúc sa na tradíciu, i teraz budú prezentovaní najmä autori z bývalej višegrádskej štvorky, podopĺňaní dielami umelcov bývalého východného bloku (Kuba, Vietnam, a.i.).

18. októbra o 18.00 h

KRST MONOGRAFIE JÁNA KONIARKA

autori: Zuzana Bartošová, Ľuba Belohradská, Uglješa Rajčevič, Miroslava K. Valová

Po štyroch rokoch zdržania prichádza na svet prvá monografia „otca" moderného slovenského sochárstva Jána Koniarka. Kniha obsahuje viaceré nové fakty z autorovho života, ako aj autentické spomienky jeho súčasníkov a priateľov. Nechýba v nej ani kompletný zoznam sochárových diel spolu s obrazovou dokumentáciou. Publikáciu bude možné zakúpiť priamo na mieste konania krstu.

GJK Trnava, pr@gjk.sk, www.gjk.sk

Building na Rybníkovej vás pozýva

■ **KREATÍVNY VÝTVARNÝ KRÚŽOK**

Združenie umelcov BonArt a občianske združenie Križovatka pozývajú v školskom roku 2007 – 2008 deti a dospelých z Trnavy a okolia do kreatívneho výtvarného krúžku pod vedením akad. mal. Oksany Lukomskej. Stretávať sa budeme od 17. októbra každú stredu od 15.30 do 17.30 h v Buildingu.

Základom atraktívneho študijného výtvarného programu je duchovnosť a tvorivosť. Vyučovanie bude obsahovať klasickú kresbu, akčné umenie, rôzne výtvarné techniky, hudbu v maľbe, performance, divadelné predstavenia, ap.

Viac informácií na tel. č. 0904 896 351, e-mail: bonart@bonart.info

■ **23. októbra o 20.00 h LONGITAL (DLHÉ DIELY)** – univerzálny soundtrack k snívaniu, farebná oduševnená elektronika, krajina maľovaná gitarou s bezpražcovými basovými cestičkami, hlasy vychádzajúce zo srdca, neobyčajná hudba s vlastným názorom.

■ **30. októbra o 19.30 h BABEL** – projekcia filmu s diskusiou. Vstup voľný.

www.the-building.com, tel.: 033/5504651, 0904 865 866, e-mail: infobuilding@yahoo.com

Západoslovenské múzeum

HLAVNÁ BUDOVA, MÚZEJNÉ NÁM. 3

expozície:

Archeológia, Gotická Trnava, História mesta, Ázijské umenie, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ľudová hrnčina, Ľudový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát, Tvorba Williama Schiffera

■ **KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS**

Nová expozícia múzea z historických zbierok

Výstavy:

■ **HELENA GASPER-LUDÍKOVÁ MOJE KRAJINY**

do 29. októbra

■ **U(S)CHOVANÝ ZVUK**

Výstava prevzatá
z Hudobného múzea SNM,
do 15. októbra

■ **KAMENNÁ KRÁSA**

Výstava z prírodovedných zbierok Západoslovenského múzea

■ **ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA**

Z historickej knižnice múzea

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5, Trnava

Expozície:

PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDOBNÉHO SPOLKU, DVORANA SLÁVY DOBRA

■ **HARMONIKY 20. storočia**

Výstava zo súkromnej zbierky Ing. Tibora Ďuráka, do 31. októbra

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

Výstavy:

■ **William Schiffer – SOCHÁR A MEDAILÉR**

Otvorenie expozície pod záštitou predsedu TTSK Ing. Tibora Mikuša
v piatok 26. októbra o 17.00 h

■ **AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE**

Dlhodobá výstava v spolupráci so SSV

■ **POKLADY ANTIKY**

do 29. februára 2008

033 / 551 29 13, zsmuzeum@zupa-tt.sk

Divadlo Jána Palárika

veľká sála

1. pondelok 19.00 ■ **VŠETKO O MUŽOCH**
2. utorok 10.00 h ■ **PEKIELKO A ANJELÍNKA**
19.00 h ■ **CITOVÁ VÝCHOVA HADEJ ŽENY**, *predstavenie v rámci projektu ruzovyamodrysvet.sk zameraného na rodovú pedagogiku*
3. streda 10.00 h ■ **FAUST A MARGARÉTA**
4. štvrtok 19.00 h ■ **INKOGNITO**
5. piatok 10.00 h ■ **OSTROV OBJAVOV**
10. streda 19.00 h ■ **VŠETKO O ŽENÁCH**
15. pondelok 10.00 h ■ **OSTROV OBJAVOV**
16. utorok 19.00 h ■ **AMERIKA**
18. štvrtok 10.00 h ■ **RUŽIČKY ZO SRDCA**
19.00 h ■ **ŠOFÉR SLEČNY DAISY**, *Divadlo Jozefa Gregora Tajovského, Zvolen*
23. utorok 19.00 h ■ **CYMBELIN**
24. streda 10.00 h ■ **PADAJÚCE HVIEZDY**
25. štvrtok 19.00 h ■ **MANŽELSKÉ HRY**
26. piatok 19.00 h ■ **VŠETKO O MUŽOCH**
30. utorok 10.00 h ■ **OSTROV OBJAVOV**

štúdio

1. pondelok 10.00 h ■ **LISTY MILENE**
12. piatok 10.00 h ■ **BOLA RAZ JEDNA DEDINA,** *VEREJNÁ GENERÁLKA*
19.00 h ■ **BOLA RAZ JEDNA DEDINA**, *PREDPREMIÉRA*
13. sobota 19.00 h ■ **BOLA RAZ JEDNA DEDINA**, *PREMIÉRA*
15, pondelok 19.00 h ■ **BOLA RAZ JEDNA DEDINA**
20. sobota 19.00 h ■ **MOTOREST alebo ROBIA TO VŠETCI**
22. pondelok 19.00 h ■ **PLEŠATÁ SPEVÁČKA**
30. utorok 19.00 h ■ **BOLA RAZ JEDNA DEDINA**

Trojičné nám. 2, tel.: 033 / 5511 353, 5511 354, www.djp.sk, e-mail: pokladna@djp.sk

Kalokagatia – Centrum voľného času

Trnavská Kalokagatia – Centrum voľného času pripravila v tomto školskom roku pre deti z materských a základných škôl a študentov stredných a vysokých škôl viac ako tridsať krúžkov z rôznych oblastí, kde môžu rozvíjať svoj talent a zdokonaliť svoje vedomosti.

■ V oblastiach umenia, spevu, tancov a hudby sa môžu prihlásiť do krúžkov hip-hop, break dance, disko tanca, brušného tanca, hry na gitaru, hudobnej skupiny, výtvarného a keramického krúžku, detského folklórneho súboru Trnavček a prípravky.
■ V oblasti športu sa môžu prihlásiť do krúžkov dievčenskej gymnastiky, šachu, stolného tenisu, turistiky, streľby zo vzduchovky, lukostreľby, jogy, kalanetiky, kurzu sebaobrany, cvičenia s najmladšími a ekológie.
■ Deti sa môžu prihlásiť na anglický jazyk aj nemecký jazyk pre začiatočníkov a pokročilých.
■ V oblasti PC a techniky sa môžu prihlásiť do krúžkov základov PC, WORD-u, EXCEL-u a grafického skicára, programovania a tvorby webstránok, plastikového modelovania.

Informácie: Kalokagatia, Strelecká 1, kalokagatia@post.sk, cvc.trnava.sk, tel. 5511193

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

1. októbra o 10.00 h
BAROK V UMENÍ A HUDBE
Účinkujú: Zuzana Bilaničová, Mária Konečná, Zuzana Kováčová, Jaroslav Konečný
Hudobné oddelenie KJF, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

3. októbra o 10.00 h
MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL JÁNA SMREKA
Tvárou v tvár – stretnutie zahraničných účastníkov festivalu s trnavskými študentmi. Čítanie z vlastnej tvorby. V spolupráci s Občianskym združením Svetový kongres básnikov.
Čitáreň KJF

3. októbra o 17.00 h
SRDCE U KANÁLU
Stretnutie s českými umelcami. Svoje fejtóny prečíta scenáristka a spisovateľka Tereza Boučková, spevom sprevádza dramaturg, režisér, pesničkár Bedřich Ludvík.
V spolupráci s Český spolkom v Trnavskom regióne. Podujatie sa koná s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.
Hudobné oddelenie KJF, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

15. októbra
EURÓPSKY TÝŽDEŇ MIESTNEJ DEMOKRACIE
Deň dlhej bielej palice
Prezentácia činnosti oddelenia pre nevidiacich KJF, výstavka kompenzačných pomôcok pre nevidiacich a slabozrakých. V spolupráci s Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska a firmou Tyflocomp.

17. októbra o 10.00 h
VEREJNÝ INTERNET V KNIŽNICIACH SR
Predstavujeme celoslovenský projekt Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.
V rámci Dňa otvorených dverí možnosť návštevy odborných pracovísk knižnice, bezplatný zápis za člena knižnice, odpúšťanie pokút.

18. a 19. októbra o 10.00 h
Ako využívať e-governement a e-mail
Školenie určené seniorom
študovňa, 2. poschodie KJF

31. októbra o 15.00 h
ANGLICKY, NEMECKY ALEBO TRNAVSKY
Súťaž v družstvách pre všetky deti do 15 rokov
oddelenie pre deti KJF

Program kina Hviezda

1. 10. ■ VYDÁŠ SA A BASTA! – romantická komédia, 17.30 a 19.30 h
2. 1. ■ FILMOVÝ KLUB
3. 10. ■ EDITH PIAF – dráma, 17.00 a 19.30 h.
4. – 8. 10. ■ KEĎ SI CHUCK BRAL LARRYHO – komédia, 17.30 h
4. – 8. 10. ■ MR. BROOKS – detektívny thriller, CELOSLOVENSKÁ PREMIÉRA 19.30 h
9. 10. ■ FILMOVÝ KLUB
10. – 11. 10. ■ VRATNÉ LAHVE – komédia 17.30 a 19.30 h
12. – 15. 10. ■ VARHOLKA – dráma 17.30 a 19.30 h
16. 10. FILMOVÝ KLUB
17. 10. ■ SIMPSNOVCI VO FILME – animovaná komédia, 15.30; 17.30 a 19.30 h
18. – 22. 10. ■ TEN, KTO DÁVA BACHA – thriller, 17.30 a 19.30 h
23. – 25. 10. ■ GRINDHOUSE – AUTO ZABIJAK – thriller
23.10. o 16.30 h, 24. a 25.10. o 17.30 a 19.30 h
26. – 28. 10. ■ PREKLIATIE DOMU SLNEČNÍC – thriller/horror, 17.30 a 19.30 h
29. – 31. 10. ■ POSLEDNÁ LÉGIA – historický veľkofilm
29. 10. o 16.00 h, 30. a 31.10. o 17.30 a 19.30 h

DETSKÉ PREDSTAVENIA

5. – 8. 10. ■ NINJA KORYTNAČKY – animovaná rozprávka, 5. 10. o 15.30 h, 6. a 7.10. o 13.30 a 15.30 h, 8.10. o 15.30 h
11. – 14. 10. ■ HARRY POTTER A FÉNIXOV RÁD – čarodejnícka sága, 15.00 h
18. – 22. 10. ■ RATATOUILLE – DOBRÚ CHUŤ! – animovaná rozprávka
18. a 19.10. o 15.30 h, 20. a 21.10. o 13.30 a 15.30 h, 22.10. o 15.30 h
27. – 28. 10. ■ ZA PLOTOM – animovaná rozprávka
27. 10. o 15.30 h, 28.10. o 13.30 a 15.30 h

FILMOVÝ KLUB – NAOKO TRNAVA

LETNÉ ART KINO

2. 10. o 18.00 h ■ NEVERNÉ HRY, réžia: Michaela Pavlátová, česko-slov., 2003
20.00 h ■ PROJEKT 100 – TRETÍ MUŽ, réžia: Carol Reed, VB, 1949
9. 10. o 18.00 h ■ JEDNÉ NOCI V JEDNOM MĚSTĚ, réžia: Jan Balej, Česko, 2007
20.00 h ■ PROJEKT 100 – PAT GARRETT A BILLY KID, réžia: Sam Packinpah, VB, 1973
16. 10. o 18.00 h ■ WILBUR SA CHCE ZABIŤ, réžia: Lone Scheerfing, Dánsko, VB, 2002
20.00 h ■ PROJEKT 100 – TAXIDERMIA, réžia: György Palfi, Maďarsko, 2000
23. 10. o 18.00 h ■ ŽART, réžia: Jaromil Jireš, Československo, 1968
20.00 h PROJEKT 100 – TSOTSI, réžia: Gavin Hood, VB, Juhoafr. republika, 2005
30. 10. o 18.00 h ■ KRIK, réžia: Jaromil Jirš, Českoslov., 1963
20.00 h ■ PROJEKT 100 – CLÉO OD 5 DO 7, réžia: Agnes Vardová, Francúzsko, 1961

Divadelné štúdio DISK

(Kultúrny dom na Kopánke)

25. októbra o 20.00 h

VÝHĽAD

Autori: B. Uhlár a kol. DISK
Režisér: Blaho UHLÁR

Generačná hra, kde mladí aj starší predstavujú rezignovaných, životom otrávených ľudí, niektorí umierajú navonok, iní duchom. Striedajú sa v nej scénky vtipné, dojímavé, presvedčivé, občas sarkastické a s vyberaným slovníkom, no hlavne odhaľujúce herca do najväčšej možnej miery takého, aký je človek.

3. októbra o 17.30
DK Tirnavia
SPIEVAME VÁM REPETE

Zábavný program pri príležitosti Medzinárodného dňa seniorov, účinkujú Nora Bláhová, Gabika Šusteková, Peter Vašek, Zdeno Sychra

TRNAVSKÉ ZBOROVÉ DNI 2007

Medzinárodný festival speváckych zborov

XIX. ročník

Piatok 12. októbra o 19.00 h

Kostol Najsvätejšej Trojice
I. FESTIVALOVÝ KONCERT
Koncert trnavských speváckych zborov

spevácky zbor gymnázií mesta Trnava
CANTICA NOVA
robotnícky spevokol BRADLAN
miešaný spevácky zbor TIRNAVIA

Sobota 13. októbra o 11.00 h

Kostol Najsvätejšej Trojice
II. FESTIVALOVÝ KONCERT
A kategória – sakrálna hudba

spevácky zbor MECSEK Pécs, Maďarsko
spevácky zbor SOCIETAS CANTICA, Vranov nad Topľou, SR
Spevácky zbor Masarykovej univerzity, Brno, ČR
miešaný spevácky zbor TECHNIK-AKADEMIK, Trnava, SR
Spevácky zbor Szedera Fabiána, Čebovce, SR
miešaný spevácky zbor VALMIERA, Riga, Lotyšsko
Miešaný spevácky zbor Technickej univerzity, Štetín, Poľsko

13. októbra o 20.00 h

Kostol sv. Jakuba
III. FESTIVALOVÝ KONCERT
SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE FESTIVALU TZD 2007

W. A. Mozart – Koncert pre klarinet a orchester A-Dur KV 622
Komárňanský komorný orchester COMORRA
Peter Kazán – klarinet
Diriguje: Szabo Ferenc

Pavol Procházka – Výber z PASTORÁL a zo STABAT MATER,
Premiéra cyklickej kompozície MAGNIFIKAT
Komárňanský komorný orchester COMORRA
miešaný spevácky zbor TECHNIK-AKADEMIK
Stanislav Šurin – organ
Mária Brejková – soprán
Andrej Barčák – tenor
Ladislav Faguľa – barytón
Diriguje: Pavol Procházka

Nedeľa 14. októbra o 10.00 h

Kino Hviezda
FARBY HUDBY
otvorenie výstavy obrazov členov združenia umelcov BonArt

11.00 h – IV. FESTIVALOVÝ KONCERT
B kategória – svetská hudba

Miešaný spevácky zbor Technickej univerzity, Štetín, Poľsko
miešaný spevácky zbor VALMIERA, Riga, Lotyšsko
Spevácky zbor Szedera Fabiána, Čebovce, SR
miešaný spevácky zbor TECHNIK-AKADEMIK, Trnava, SR
Spevácky zbor Masarykovej univerzity, Brno, ČR
spevácky zbor SOCIETAS CANTICA, Vranov nad Topľou, SR
spevácky zbor MECSEK, Pécs, Maďarsko

15.00 h – Prijatie zbormajstrov a hostí u primátora mesta na radnici

17.00 h – Kino Hviezda
V. FESTIVALOVÝ KONCERT
ZBORY ZBOROM

TRNAVSKÁ HUDOBNÁ JESEŇ

26. septembra o 20.00 h
v Kostole sv. Jakuba

CAPPELLA ISTROPOLITANA
Robert Mareček, husle
Ivo Dropulić, husle

program:
Georg Friedrich Händel (1685 – 1759)
Concerto Grosso v d mol, op. 6. č. 10

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)
Branderburský koncert v G dur č. 3, BWV 1048
Koncert pre dvoje huslí v d mol, BWV 1043

Tomaso Albinoni (1671 – 1751)
Sonata a cingue v g mol, op. 2. č. 6

Giovanni Battista Sammartini (1701 – 1775)
Symfónia v A dur pre sláčikové hudobné nástroje

Amando Ivančić (1727 – 1762)
Symfónia v D dur č. 3 (Rev. L. Županović 1975)

14. októbra o 9.00 h
Synagóga

LACO DECZI & CELULA NEW YORK
Laco Deczi – trúbka
Eric Meridiano – klávesy
Nob Kinukawa – basgitara
Vaico Deczi – bicie

Slovenský festivalík umenia

Hudba Trnave – POCTA VIOLE

19. októbra o 18.00 h
Synagóga

JÚLIUS ŠOŠKA A JEHO HOSTIA
viola – Július Šoška
husle – Stanislav Mucha, František Török
violončelo – Ján Slávik

program:
Max Reger, Johan Halvorsen, Ladislav Burlas (premiéra), Antonín Dvořák, Bedřich Smetana

20. októbra o 18.00 h
Synagóga

MOYZESOVO KVARTETO,
Komorný súbor mesta Modra
viola – Peter Zwiebel, Július Šoška

program:
Kvintetá pre dvoje huslí, dve violy a violončelo Jána Levoslava Bellu a Antonína Dvořáka

21. októbra o 17.00 h
Kaštieľ v Dolnej Krupej

POCTA VIOLE
viola – Milan Radič
klavír – Ivan Gajan
violončelo – Ján Slávik

program:
Ludwig van Beethoven, Marián Varga, Franz Schubert, Ladislav Burlas (premiéra), Johannes Brahms

---

9. novembra o 19.00 h
Synagóga

VEĽKÝ ZBOR DONSKÝCH KOZÁKOV

program:
duchovné, ruské a ukrajinské ľudové piesne (Blažen muz, Otče náš, Svjatyj Bože, Volga, Volga, Oči čierne, Kalinka a mnoho ďalších)

MESTO TRNAVA A VINCECH

Trnavský spolok priateľov vína

DEŇ VÍNNYCH PIVNÍC v Trnave

27. októbra 2007

13.00 – 21.00

1. Pivnica Spolku sv. Vojtecha, Radlinského 5
2. Pivnica hotela Malý Rím, Štefánikova 21
3. Pivnica reštaurácie U hladného býka, Štefánikova 3
4. Vinotéka Dobrý pocit, Hlavná 5
5. Pivnica radničnej vinárne AIDA Hlavná 1
6. Pivnica Zanzibar, Hlavná 8 (vchod od DKO)
7. Pivnica Premiére Pub, Hlavná 29
8. Pivnica U mešťana, Hviezdoslavova 12
9. Pivnica Flamengo, Jerichova 12
10. Pivnica Pizzerie Evita, Jeruzalemská 40
11. Pivnica reštaurácie a penziónu Patriot, Jeruzalemská 12 (stará Haliganda)
12. Pivnica U rytiera, Jeruzalemská 45
13. Rodinná pivnica, Anton Rusnák, Kapitulská 27
14. Rodinná pivnica, Kapitulská 26
15. Pivnica hotela London, Kapitulská 5
16. Pivnica, Kapitulská 6
17. Pivnica hotela Dream, Kapitulská 12
18. Pivnica hotela Phoenix, Kapitulská 16
19. Západoslovenské múzeum, Múzejné námestie 3
20. Pivnica Havana coctail bar, Halenárska 10
21. Pivnica pivárne Čajka, Halenárska 6

Vínne pasy vo Vinotéke Dobrý pocit,
v mestskej informačnej kancelárii TINS, v predajni Minivinimax v OC MAX
a v Hlohovci vo Vinotéke Pod Urbánkom

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Predseda redakčnej rady: Ing. Štefan BOŠNÁK, primátor mesta. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: tomasovic@trnava.sk, ursinyova@trnava.sk. Registračné číslo: A 2003/17145. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.